

ZAKON

O VISOKOM OBRAZOVANJU

(Objavljen u 'Sl. glasniku RS', br. 73 od 30. jula 2010, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se: principi i ciljevi visokog obrazovanja u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika), nivoi visokog obrazovanja, osnivanje, organizacija i rad visokoškolskih ustanova, obezbjeđenje kvaliteta u oblasti visokog obrazovanja, obrazovna djelatnost, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata, tijela u oblasti visokog obrazovanja, postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava, finansiranje visokoškolskih ustanova, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

Član 2.

(1) Visoko obrazovanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa u Republici.
(2) Ovim zakonom uspostavljaju se principi i standardi pružanja visokog obrazovanja, u skladu sa strateškim ciljevima evropskog prostora visokog obrazovanja.

Član 3.

(1) Visoko obrazovanje zasniva se na sljedećim principima:
a) akademske slobode i akademska samouprava,
b) autonomija visokoškolske ustanove,
v) jedinstvo nastave i naučnoistraživačkog, odnosno umjetničkog rada,
g) otvorenost prema javnosti i građanima,
d) uvažavanje humanističkih i demokratskih vrijednosti evropskih i nacionalnih tradicija,
đ) uključivanje u evropski prostor visokog obrazovanja i unapređivanje mobilnosti nastavnog osoblja i studenata,
e) poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih vidova diskriminacije,
ž) učešće studenata u upravljanju i odlučivanju, posebno u vezi sa pitanjima koja su od značaja za kvalitet nastave,
z) ravnopravnost visokoškolskih ustanova, bez obzira na oblik svojine,
i) obezbjeđivanje kvaliteta i efikasnosti studiranja,
j) koncept cjeloživotnog obrazovanja i
k) afirmacija konkurencije obrazovnih i istraživačkih usluga radi povećanja kvaliteta i efikasnosti visokoškolskog sistema.
(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Član 4.

Osnovni ciljevi visokog obrazovanja su:
a) sticanje, razvijanje, zaštita i prenošenje znanja i sposobnosti posredstvom nastave i naučnoistraživačkog rada s ciljem doprinosa razvoju sposobnosti pojedinaca i društva,
b) pružanje mogućnosti pojedincima da, pod jednakim uslovima, steknu visoko obrazovanje i obrazuju se tokom čitavog života i
v) uspostavljanje i razvijanje saradnje u visokom obrazovanju.

Član 5.

(1) Pristup visokom obrazovanju imaju sva lica koja su završila četvorogodišnju srednju školu u Republici i Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH), kao i učenici koji su završili srednju školu u inostranstvu.
(2) Radi upisa na visokoškolske ustanove u Republici, učenici koji su srednju školu završili u inostranstvu dužni su dokaz o završenoj srednjoj školi, svjedočanstvo ili diplomu, nostrifikovati u Ministarstvu prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo).
(3) U postupku nostrifikacije iz stava 2. ovog člana priznaće se svjedočanstvo ili diploma koje pokazuju nivo obrazovanja koji se suštinski ne razlikuje od obrazovanja u Republici i BiH.
(4) Postupku nostrifikacije iz stava 2. ne podliježu svjedočanstva ili diplome stečene u Republici Srbiji, na osnovu Sporazuma o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata ('Službeni glasnik Republike Srpske', broj 79/05).
(5) Pristup visokom obrazovanju ne može biti ograničen direktno ili indirektno na osnovu: pola, rase, seksualne orijentacije, fizičkog nedostatka, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, veze sa nekom nacionalnom zajednicom, imovine, statusa stečenog rođenjem, broja godina ili nekog drugog statusa.

Član 6.

(1) Visokoškolska ustanova utvrđuje kriterijume i način na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis, uzimajući u obzir:

- a) uspjeh u prethodnom obrazovanju,
- b) vrstu prethodnog obrazovanja,
- v) rezultate postignute na prijemnom ispitu,
- g) rezultate postignute na ispitu za provjeru sklonosti i sposobnosti i
- d) druge rezultate značajne za upis kandidata.

(2) Kandidat za upis na studije prvog ciklusa polaže prijemni ispit ili ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti.

(3) Redoslijed kandidata za upis na studije prvog ciklusa utvrđuje se na osnovu kriterijuma iz stava 1. ovog člana, na način i u postupku predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove i konkursom.

(4) Na studije drugog i trećeg ciklusa kandidat se upisuje pod uslovima, na način i po postupku koji su predviđeni opštim aktom visokoškolske ustanove i konkursom, u skladu sa ovim zakonom.

II - NIVOI VISOKOG OBRAZOVANJA

Član 7.

(1) Djelatnost visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i strukovne studije.

(2) Akademske studije omogućavaju studentu da:

a) stekne znanja i proučavanju teoretskih i metodoloških pojmova i vještine za prenos i primjenu teorijskih znanja u praksi, za rješavanje složenih tehničkih i radnih problema, posebno pronalaženje novih izvora znanja i primjenu naučnih metoda,

b) razvije sposobnost komuniciranja u disciplini i između disciplina i

v) razvija vještine profesionalne kritike i odgovornost, inicijativu i samostalnost u donošenju odluka i upravljanju složenim procesima rada.

(3) Sastavni dio akademskih studijskih programa je učestvovanje u istraživačkom radu ili praktičnoj nastavi.

(4) Strukovne studije omogućavaju studentu da:

a) stekne znanja i sposobnosti za korišćenje naučnih metoda u rješavanju složenih tehničkih i radnih problema,

b) razvije vještine komuniciranja u disciplini i između disciplina i

v) razvija vještine stručne kritike i odgovornost, inicijativu i samostalnost u odlučivanju i upravljanju.

(5) Obavezni sastavni dio strukovnih studijskih programa je praktična nastava.

(6) Vrsta studija iz stava 1. ovog člana definiše se i detaljnije obrazlaže studijskim programom.

Član 8.

(1) Visoko obrazovanje organizuje se u tri ciklusa.

(2) Prvi ciklus visokog obrazovanja traje najmanje tri, a najviše četiri godine i vrednuje se sa najmanje 180, odnosno 240 bodova, u skladu sa Evropskim sistemom prenosa bodova (European Credit Transfer System, u daljem tekstu: ECTS).

(3) Studije drugog ciklusa organizuju se nakon prvog ciklusa studija, traju jednu ili dvije godine i vrednuju se sa 60, odnosno 120 ECTS bodova i to na način da u zbiru sa prvim ciklusom iznose 300 ECTS bodova.

(4) Studije trećeg ciklusa organizuju se nakon drugog ciklusa akademskih studija, traju tri godine i vrednuju se sa 180 ECTS bodova.

(5) Jedan semestar studija vrednuje se sa 30 ECTS bodova u svakom ciklusu.

(6) Izuzetak od stava 2. ovog člana su studije medicine, stomatologije, farmacije i veterine koje traju pet ili šest godina i vrednuju se sa najmanje 300 ECTS bodova, koje se izvode kao integrisane studije (jedinствeni studijski program koji obuhvata prvi i drugi ciklus) i na kojima se stiču zvanja koja se uređuju Zakonom iz člana 9. stav 2. ovog zakona.

Član 9.

(1) Završetkom prvog, drugog ili trećeg ciklusa studija lice stiče pravo na određenu akademsku titulu, odnosno stručno ili naučno zvanje u određenoj oblasti.

(2) Zvanja koja stiču lica iz stava 1. ovog člana uređuju se posebnim zakonom.

Član 10.

(1) Lica koja su završila studij prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona mogu tražiti od visokoškolske ustanove u kojoj su stekli zvanja da im u postupku utvrđenim statutom visokoškolske ustanove izda javnu ispravu o ekvivalenciji ranije stečenog zvanja s novim zvanjem, u skladu sa zakonom iz člana 9. stav 2. ovog zakona.

(2) Ako je visokoškolska ustanova na kojoj je stečeno naučno i stručno zvanje prestala sa radom, Ministarstvo će odrediti visokoškolsku ustanovu koja će postupiti u skladu sa stavom 1. ovog člana.

(3) Lica iz stava 1. ovog člana imaju pravo i na izdavanje dodatka diplomi.

III - VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Član 11.

(1) Visokoškolske ustanove su univerziteti i visoke škole.

(2) Visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana su neprofitne i obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu, a

dobit koju ostvare koriste za razvoj i unapređenje vlastite djelatnosti visokog obrazovanja.

Član 12.

(1) Univerzitet je visokoškolska ustanova koja:

a) se bavi nastavnim i naučnoistraživačkim radom, izvodi sva tri ciklusa studija, sa ciljevima koji uključuju unapređenje znanja, misli i školstva u Republici, obrazovni, kulturni, društveni i ekonomski razvoj, promociju demokratskog društva i postizanje najviših standarda nastave i naučnoistraživačkog rada i

b) realizuje najmanje pet različitih studijskih programa iz najmanje tri oblasti obrazovanja.

(2) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja:

a) se bavi nastavnim i naučnoistraživačkim radom i izvodi studije prvog ciklusa sa ciljevima koji uključuju pripremu i obuku pojedinaca za stručni, ekonomski i kulturni razvoj i promociju demokratskog društva i postizanje visokih standarda nastave i učenja i

b) realizuje najmanje jedan studijski program iz jedne oblasti obrazovanja.

Član 13.

(1) Oblasti obrazovanja iz člana 12. ovog zakona i niži nivoi klasifikacije istih, utvrđuju se Pravilnikom o oblastima obrazovanja, u skladu sa međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja.

(2) Pravilnik iz stava 1. ovog člana donosi ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar).

Član 14.

(1) Visokoškolske ustanove mogu biti javne i privatne.

(2) Osnivač javnih visokoškolskih ustanova je Narodna skupština Republike Srpske (u daljem tekstu: Narodna skupština) u ime Republike.

(3) Osnivač privatne visoke škole može biti domaće pravno ili fizičko lice, kao i strano pravno ili fizičko lice zajedno sa domaćom visokoškolskom ustanovom, u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji reguliše oblast javnih službi.

(4) Osnivač privatnog univerziteta može biti domaće pravno lice, kao i strano pravno lice zajedno sa domaćom visokoškolskom ustanovom, u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji reguliše oblast javnih službi.

(5) Univerzitet iz stava 4. ovog člana ne može se osnovati ukoliko osnivači prethodno nisu izveli jednu generaciju studenata iz najmanje pet različitih studijskih programa iz najmanje tri oblasti obrazovanja, te pokazali rezultate u naučnoistraživačkom radu.

(6) Naziv visokoškolske ustanove određuje osnivač, u skladu sa zakonom.

Član 15.

(1) Visokoškolska ustanova može početi da radi i obavlja djelatnost visokog obrazovanja ako ispunjava propisane kadrovske, prostorne i materijalno-tehničke uslove za izvođenje nastave.

(2) Visokoškolska ustanova ispunjava kadrovske uslove za početak rada i obavljanje djelatnosti ako na svakom studijskom programu ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje jednu polovinu od ukupnog broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave na svim nastavnim predmetima koje izvodi, za sve godine studija.

(3) Prilikom utvrđivanja ispunjenosti kadrovskih uslova na studijskim programima iz oblasti medicinskih i zdravstvenih nauka, nastavnici kliničkih grana medicinskih nauka, koji su na visokoškolskoj ustanovi u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom a imaju zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom ustanovom koja je nastavna baza visokoškolske ustanove, smatraće se nastavnicima sa punim radnim vremenom.

(4) Izuzetak od stava 2. ovog člana je visokoškolska ustanova koja počinje sa radom ili sa izvođenjem novog studijskog programa, a planira upis studenata samo u prvu godinu studija, koja je dužna da obezbijedi kadrovske uslove u skladu sa stavom 2. ovog člana za prvu godinu studija.

(5) Za više godine studija na kojima se još ne izvodi nastava, visokoškolska ustanova iz stava 4. ovog člana dužna je da obezbijedi izjave najmanje jedne polovine nastavnika o namjeri da na visokoškolskoj ustanovi zasnuju radni odnos sa punim radnim vremenom kada počne izvođenje nastave na višim godinama studija.

(6) Visokoškolska ustanova iz stava 4. ovog člana dužna je da za godinu studija koja se prvi put izvodi u toj akademskoj godini, dostavi dokaze Ministarstvu o zasnivanju radnog odnosa sa punim radnim vremenom sa licima iz stava 5. ovog člana, najkasnije do početka akademske godine.

(7) Ukoliko visokoškolska ustanova ne dostavi dokaze iz stava 6. ovog člana, ne može nastaviti sa izvođenjem tog studijskog programa, a dužna je da zatečenim studentima obezbijedi nastavljanje i završetak školovanja u skladu sa stavom 10. ovog člana.

(8) Javna visokoškolska ustanova ispunjava prostorne uslove za početak rada i obavljanje djelatnosti ako ima odgovarajući prostor u sopstvenom vlasništvu, vlasništvu Republike ili jedinice lokalne samouprave.

(9) Privatna visokoškolska ustanova ispunjava prostorne uslove za početak rada ako ima odgovarajući prostor u sopstvenom vlasništvu.

(10) Radi obezbjeđivanja nastavljanja i završetka studija zatečenim studentima, u slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa, visokoškolska ustanova dužna je, uz zahtjev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, dostaviti jedan od dokaza:

a) sporazum sa drugom akreditovanom visokoškolskom ustanovom ili

b) bankarsku garanciju u iznosu od 50% školarine po upisanom studentu.

(11) Prije isteka roka važenja bankarske garancije iz stava 10. ovog člana, visokoškolska ustanova dužna je dostaviti Ministarstvu novu bankarsku garanciju.

(12) Visokoškolska ustanova obavlja djelatnost visokog obrazovanja u sjedištu ili van sjedišta, ako ima odobrenje Ministarstva.

(13) Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) donosi uredbu o uslovima za osnivanje i početak rada visokoškolskih ustanova i o postupku za utvrđivanje ispunjenosti uslova.

Član 16.

(1) Inicijativu za osnivanje javne visokoškolske ustanove može pokrenuti jedinica lokalne samouprave, odnosno više jedinica lokalne samouprave zajedno ili pravno lice koje priprema i, putem Ministarstva, podnosi Vladi Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove (u daljem tekstu: Elaborat), radi dobijanja saglasnosti na isti.

(2) Osnivač privatne visokoškolske ustanove iz člana 14. st. 3. i 4. ovog zakona priprema i, putem Ministarstva, podnosi Vladi Elaborat, radi dobijanja saglasnosti na isti.

(3) Elaborat treba da potvrdi društvenu potrebu i svrsishodnost osnivanja visokoškolske ustanove, s ciljem da se ostvari kvalitet znanja podudaran sa evropskim standardima, popuni nedostatak kadrova u određenim oblastima, a da se pri tom ne ugrozi opšti interes.

(4) Elaborat sadrži dokaze o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove, detaljan opis, status i strukturu visokoškolske ustanove, dužinu trajanja studija, prijedlog studijskog programa, stručni naziv koji se stiče završetkom studija, način ispunjavanja propisanih uslova za rad visokoškolske ustanove, te procjenu i izvore potrebnih finansijskih sredstava za osnivanje i izvođenje studijskih programa.

(5) Ministarstvo će zatražiti mišljenje Savjeta za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Savjet) i nadležnih ministarstava ili drugih organizacija, nadležnih za oblast za koju se osniva visokoškolska ustanova, i ista, uz Elaborat, proslijediti Vladi.

(6) Vlada odlukom utvrđuje opravdanost osnivanja visokoškolske ustanove i daje saglasnost na Elaborat.

Član 17.

(1) Nakon donošenja odluke o opravdanosti osnivanja i davanja saglasnosti na Elaborat o opravdanosti osnivanja javne visokoškolske ustanove, ministar donosi rješenje kojim se imenuje komisija eksperata.

(2) Komisija eksperata ima pet članova koji se imenuju iz reda naučnih radnika iz matičnih naučnih ili umjetničkih oblasti za koju se osniva visokoškolska ustanova.

(3) Zadatak komisije eksperata je da:

a) predloži studijski program,

b) predloži pravila studiranja,

v) predloži nacrt statuta visokoškolske ustanove,

g) predloži broj studenata za upis u prvu godinu studija,

d) objavi javni poziv za izbor nastavnika i saradnika i na osnovu prijave kandidata predloži listu nastavnika i saradnika za zasnivanje radnog odnosa i

đ) podnese izvještaj ministru u roku utvrđenim rješenjem iz stava 1. ovog člana.

(4) Na osnovu izvještaja komisije eksperata o ispunjenosti uslova za osnivanje javne visokoškolske ustanove, na prijedlog Vlade, Narodna skupština donosi odluku o osnivanju javne visokoškolske ustanove.

(5) Na osnovu odluke o osnivanju javna visokoškolska ustanova se upisuje u sudski registar i stiče svojstvo pravnog lica.

Član 18.

(1) Nakon donošenja odluke o davanju saglasnosti na Elaborat o opravdanosti osnivanja privatne visokoškolske ustanove, osnivač donosi odluku o osnivanju, u skladu sa propisima koji se odnose na osnivanje ustanova.

(2) Osnivač privatne visokoškolske ustanove podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje saglasnosti za osnivanje.

(3) Uz zahtjev iz stava 2. ovog člana osnivač privatne visokoškolske ustanove podnosi:

a) odluku o osnivanju,

b) prijedlog statuta i

v) odluku o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje.

(4) Ministarstvo je dužno odlučiti o zahtjevu iz stava 2. ovog člana u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(5) Na osnovu odluke o osnivanju i saglasnosti Ministarstva, privatna visokoškolska ustanova se upisuje u sudski registar i stiče svojstvo pravnog lica.

Član 19.

(1) Visokoškolska ustanova, u roku od 60 dana od dana upisa u sudski registar, podnosi Ministarstvu zahtjev za licenciranje.

(2) U postupku licenciranja utvrđuje se da li visokoškolska ustanova ispunjava uslove za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana, visokoškolska ustanova dužna je dostaviti i dokaz o uplaćenim sredstvima za sprovođenje postupka licenciranja.

(4) Ministar formira za pojedini studijski program komisiju za licenciranje koja, u skladu sa uredbom iz člana 15. stav 13, provjerava ispunjenost uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

(5) Članovi komisije za licenciranje pojedinog studijskog programa imenuju se sa liste domaćih i međunarodnih

eksperata koju utvrđuje Savjet.

(6) U izuzetnim slučajevima, ako na listi domaćih i međunarodnih eksperata iz stava 5. ovog člana nema eksperata iz polja obrazovanja, odnosno iz uže oblasti obrazovanja kojoj pripada studijski program ili je planirano da se pojedini oblici nastave izvode kao obrazovanje na daljinu, ministar će imenovati člana komisije iz reda domaćih ili međunarodnih eksperata iz odgovarajućeg polja obrazovanja, odnosno iz uže oblasti obrazovanja, odnosno eksperta za oblast obrazovanja na daljinu, a u skladu sa kriterijumima za izbor eksperata koje utvrđuje Savjet.

(7) Komisije iz stava 4. ovog člana podnose ministru izvještaj o utvrđivanju ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

(8) Članovi komisije za licenciranje imaju pravo na naknadu za rad.

(9) Ministar donosi rješenje kojim utvrđuje iznos sredstava koje je visokoškolska ustanova dužna uplatiti na ime troškova sprovođenja postupka licenciranja, kao i rješenje o visini naknade za rad članova komisije za licenciranje.

(10) Ako visokoškolska ustanova u roku iz stava 1. ovog člana ne podnese zahtjev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, Ministarstvo će po službenoj dužnosti obavijestiti nadležni sud radi brisanja visokoškolske ustanove iz sudskog registra.

Član 20.

(1) Na osnovu izvještaja komisija iz člana 19. stav 7. ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

(2) Prije donošenja rješenja iz stava 1. ovog člana, ministar može tražiti mišljenje Savjeta.

(3) Rješenje ministra iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

(4) Ministar izdaje dozvolu za rad visokoškolskoj ustanovi na osnovu rješenja iz stava 1. ovog člana.

(5) Ministar pravilnikom propisuje izgled i sadržaj dozvole za rad iz stava 4. ovog člana, kao i izgled i sadržaj dozvole za izvođenje novog studijskog programa iz člana 22. stav 7. ovog zakona.

(6) Ako komisija iz člana 19. stav 4. ovog zakona utvrdi da visokoškolska ustanova ne ispunjava neki od uslova iz člana 15. ovog zakona i uredbe iz člana 15. stav 13. ovog zakona, odrediće rok u kojem je osnivač dužan da otkloni utvrđene nedostatke.

(7) Ministar će donijeti rješenje kojim se odbija zahtjev visokoškolske ustanove za utvrđivanje ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, ako visokoškolska ustanova u roku iz stava 6. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

(8) Rješenje ministra iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

(9) Nakon pravosnažnosti rješenja iz stava 7. ovog člana, Ministarstvo po službenoj dužnosti dostavlja rješenje nadležnom sudu radi brisanja visokoškolske ustanove iz sudskog registra.

Član 21.

(1) Nakon izdavanja dozvole za rad, visokoškolska ustanova podnosi zahtjev za upis u Registar visokoškolskih ustanova i Registar nastavnika i saradnika.

(2) Visokoškolska ustanova može da počne da obavlja djelatnost visokog obrazovanja nakon upisa u Registar visokoškolskih ustanova.

(3) Ministar donosi Pravilnik o vođenju Registra visokoškolskih ustanova i Registra nastavnika i saradnika.

Član 22.

(1) Visokoškolska ustanova koja je upisana u Registar visokoškolskih ustanova može podnijeti zahtjev za licenciranje novog studijskog programa, najkasnije do 31.12. tekuće godine za narednu akademsku godinu.

(2) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana, visokoškolska ustanova dužna je dostaviti Elaborat o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa i dokaz o uplaćenim sredstvima za sprovođenje postupka licenciranja.

(3) Ministarstvo će zatražiti mišljenje o elaboratu iz stava 2. ovog člana od Savjeta i nadležnog ministarstva ili drugih organizacija, nadležnih za oblast za koju se licencira novi studijski program.

(4) Nakon pribavljenih mišljenja iz stava 3. ovog člana, ministar može formirati komisiju za licenciranje studijskog programa u skladu sa članom 19. st. 5, 6, 7. i 8. ovog zakona ili donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva iz stava 1. ovog člana.

(5) Rješenje iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

(6) Komisija iz stava 4. ovog člana utvrđuje ispunjenost uslova za izvođenje novog studijskog programa, u skladu sa uredbom iz člana 15. stav 13. i podnosi ministru izvještaj o utvrđivanju ispunjenosti uslova za početak izvođenja studijskog programa.

(7) Postupak donošenja rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje novog studijskog programa i izdavanja dozvole za izvođenje novog studijskog programa vrši se u skladu sa članom 20. ovog zakona.

(8) Visokoškolska ustanova može početi sa izvođenjem novog studijskog programa nakon izdavanja rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje novog studijskog programa i dozvole za izvođenje studijskog programa.

(9) Visokoškolska ustanova koja je upisana u Registar visokoškolskih ustanova, za izvođenje novih studijskih programa može koristiti i odgovarajući prostor u zakupu, čija površina ne može biti veća od 25% površine prostora propisanog članom 15. st. 8. i 9. ovog zakona.

Član 23.

- (1) U pravnom prometu mogu istupati visokoškolske ustanove koje imaju dozvolu za rad i koje su upisane u Registar visokoškolskih ustanova, a organizacione jedinice univerziteta u skladu sa statutom univerziteta.
- (2) Statusne promjene i prestanak rada visokoškolske ustanove, vrše se u skladu sa zakonom.
- (3) Visokoškolska ustanova koja prestaje sa radom dužna je zatečenim studentima obezbijediti nastavak i završetak školovanja, u skladu sa članom 15. stav 10. ovog zakona.

Član 24.

- (1) Statut je osnovni opšti akt visokoškolske ustanove kojim se uređuje:
 - a) organizacija, organi i način rada, upravljanje i rukovođenje visokoškolskom ustanovom,
 - b) nazivi i vrsta studijskih programa,
 - v) obavljanje naučnoistraživačkog, stručnog ili umjetničkog rada,
 - g) postupak izbora u akademska zvanja,
 - d) način ostvarivanja prava i obaveza osoblja i studenta,
 - đ) organizovanje osoblja i studenata i
 - e) evidencija.
- (2) Senat visokoškolske ustanove utvrđuje prijedlog statuta, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora.
- (3) Nakon utvrđivanja prijedloga statuta od strane senata, visokoškolska ustanova dostavlja prijedlog statuta sa mišljenjem upravnog odbora Ministarstvu, radi dobijanja saglasnosti.
- (4) Ako Ministarstvo utvrdi neusklađenost statuta sa ovim zakonom i drugim zakonskim propisima, daje uputstva visokoškolskoj ustanovi o otklanjanju utvrđenih nedostataka.
- (5) Ministarstvo daje saglasnost na prijedlog statuta visokoškolske ustanove u ime Vlade.
- (6) Senat usvaja statut nakon dobijene saglasnosti Ministarstva.
- (7) Promjena statuta visokoškolske ustanove vrši se na način i u postupku predviđenom za donošenje statuta.

IV - OBEZBJEĐENJE KVALITETA U OBLASTI VISOKOG OBRAZOVANJA

Član 25.

- (1) Visokoškolska ustanova sprovodi kontinuirano, po pravilu na kraju akademske godine, a najviše u intervalima od tri akademske godine, postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada.
- (2) Visokoškolska ustanova, odnosno organizaciona jedinica visokoškolske ustanove sprovodi postupak iz stava 1. ovog člana u skladu sa procedurama za obezbjeđenje kvaliteta visokoškolske ustanove i kriterijumima samovrednovanja.
- (3) Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta objavljuje se tako da bude dostupan akademskom osoblju i studentima u toj ustanovi.
- (4) Na zahtjev Ministarstva, odnosno komisije stručnjaka iz člana 30. stav 5. ovog zakona, visokoškolska ustanova dostavlja informaciju o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocjenu kvaliteta.

Član 26.

- (1) Akreditacija je postupak obezbjeđenja kvaliteta visokoškolske ustanove ili studijskog programa, zasnovan na samovrednovanju visokoškolske ustanove i ocjeni nezavisnih stručnjaka, s ciljem prepoznavanja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja u okviru evropskog prostora visokog obrazovanja.
- (2) Akreditacija se sprovodi u tri faze:
 - a) samovrednovanjem od strane visokoškolskih ustanova,
 - b) vanjskom provjerom od strane komisije stručnjaka i
 - v) donošenjem odluke o akreditaciji.
- (3) Postupak akreditacije se sprovodi za:
 - a) novoosnovane visokoškolske ustanove i za nove studijske programe, s ciljem utvrđivanja ispunjenosti minimalnih standarda, što predstavlja početnu akreditaciju i
 - b) za postojeće visokoškolske ustanove i studijske programe, s ciljem vrednovanja dostignutog nivoa kvaliteta, u skladu sa važećim standardima i kriterijumima u oblasti osiguranja kvaliteta.
- (4) Postupak licenciranja propisan čl. 19. i 20. ovog zakona predstavlja postupak početne akreditacije iz stava 3. tačka a) ovog člana.
- (5) Visokoškolske ustanove upisane u Registar visokoškolskih ustanova iz člana 21. st. 1. i 2. ovog zakona imaju početnu akreditaciju.

Član 27.

- (1) Postupak akreditacije iz člana 26. stav 3. tačka b) ovog zakona sprovodi Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija), u saradnji sa Agencijom za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH.
- (2) Agencija je javna ustanova i način njenog osnivanja, organizacije i rada vrši se u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu sistem javnih službi.
- (3) Agenciju osniva Vlada.
- (4) Agencija ima svojstvo pravnog lica, sa pravima i obavezama utvrđenim ovim zakonom, standardima i uputstvima za osiguranje kvaliteta.

(5) Agencija je samostalna, nezavisna i neprofitna organizacija.

Član 28.

- (1) Agencijom rukovodi direktor, koji ima zamjenika.
- (2) Direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje i razrješava Vlada, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije.
- (3) Mandat direktora, odnosno zamjenika direktora traje pet godina i po isteku mandata mogu biti ponovo imenovani na istu funkciju još jedan mandat.
- (4) Agencijom upravlja upravni odbor koji ima pet članova.
- (5) Upravni odbor Agencije imenuje i razrješava Vlada na period od četiri godine nakon sprovedenog postupka javne konkurencije, s mogućnošću reizbora na još jedan mandat.
- (6) Statutom Agencije utvrđuje se način obavljanja djelatnosti, djelokrug i način rada organa upravljanja i rukovođenja, te druga pitanja od značaja za djelatnost i poslovanje Agencije.

Član 29.

Agencija se finansira iz budžeta Republike i iz vlastitih prihoda.

Član 30.

- (1) Postupak akreditacije iz člana 26. stav 3. tačka b) ovog zakona sprovodi se na zahtjev visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova iz stava 1. ovog člana može da podnese zahtjev za akreditaciju Agenciji, nakon sprovedenog postupka samovrednovanja i ocjene kvaliteta u skladu sa članom 25. ovog zakona.
- (3) Agencija, u saradnji sa Agencijom za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, donosi kriterijume za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa i usvaja listu stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa.
- (4) Agencija svojim aktom bliže uređuje postupak akreditacije i postupak formiranja i rada komisije stručnjaka za akreditaciju, koja se imenuje sa liste iz stava 3. ovog člana, u skladu sa Zakonom.
- (5) Komisija stručnjaka iz stava 4. ovog člana vrednuje kvalitet visokoškolske ustanove i studijskog programa u skladu sa kriterijumima i standardima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju.

Član 31.

- (1) Na osnovu izvještaja i ocjene komisije stručnjaka i uzimajući u obzir preporuku Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, direktor Agencije može:
 - a) donijeti rješenje o akreditaciji,
 - b) uputiti pismo očekivanja ili
 - v) donijeti rješenje kojim se odbija zahtjev za akreditaciju.
- (2) Rješenjem o akreditaciji potvrđuje se standard kvaliteta rada visokoškolske ustanove, odnosno potvrđuje se da svi ili dio studijskih programa koje ona izvodi zadovoljavaju traženi standard kvaliteta.
- (3) Pri svakoj akreditaciji utvrđuje se rok sljedećeg postupka akreditacije.
- (4) Pismo očekivanja je akt kojim se ukazuje na nedostatke u pogledu ispunjenosti standarda kvaliteta studijskog programa, odnosno visokoškolske ustanove i izražava očekivanje da će navedeni nedostaci biti otklonjeni u datom roku.
- (5) Direktor Agencije će donijeti rješenje kojim se odbija zahtjev za akreditaciju za sve ili dio studijskih programa koje izvodi visokoškolska ustanova na osnovu ocjene komisije stručnjaka da visokoškolska ustanova ne ispunjava standarde za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju ili ako visokoškolska ustanova u roku iz stava 4. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.
- (6) Rješenje iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 32.

Visokoškolska ustanova čiji je zahtjev za akreditaciju odbijen može podnijeti novi zahtjev za akreditaciju po isteku roka od godinu dana od dana donošenja rješenja kojim se odbija zahtjev za akreditaciju.

V - OBRAZOVNA DJELATNOST

Član 33.

- (1) Prijedlog plana upisa studenata prvog ciklusa studija, visokoškolske ustanove dostavljaju Ministarstvu najkasnije do 31. januara, za narednu akademsku godinu.
- (2) Na prijedlog Ministarstva, Vlada donosi odluku o broju studenata za upis u prvu godinu prvog ciklusa studija na javnim visokoškolskim ustanovama najkasnije do 30. aprila tekuće godine za narednu akademsku godinu.
- (3) Visokoškolske ustanove dostavljaju Ministarstvu podatke o studentima upisanim u prvu godinu studija najkasnije do 30. novembra, o čemu Ministarstvo informiše Vladu.

Član 34.

- (1) Visoko obrazovanje može se sticati redovno ili vanredno, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova u strukturi studijskog programa propisuje oblike i načine izvođenja nastave za vanredni studij.

(3) Način izvođenja vanrednog studija uređuje se statutom visokoškolske ustanove, uz obavezu sticanja ECTS bodova, kao i na redovnom studiju.

(4) Pojedini oblici nastave mogu se organizovati učenjem na daljinu, ali se ispiti moraju održavati u sjedištu visokoškolske ustanove navedenom u dozvoli za rad.

(5) Bliži uslovi i načini ostvarivanja učenja na daljinu uređuju se uredbom iz člana 15. stav 13. ovog zakona i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 35.

(1) Visokoškolska ustanova, odnosno fakultet ili umjetnička akademija dužna je da organizuje predavanja i druge oblike nastave za sve studente koji stižu visoko obrazovanje na način propisan članom 34. stav 1. ovog zakona.

(2) Visokoškolska ustanova, odnosno fakultet ili umjetnička akademija dužna je da na način dostupan javnosti informiše studente:

- a) o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave,
- b) ciljevima, metodama i sadržajima nastave,
- v) sadržajima, metodama, kriterijumima i mjerilima ispitivanja,
- g) načinu obezbjeđivanja javnosti na ispitu,
- d) načinu ostvarivanja uvida u rezultate ispita i provjera znanja i
- đ) o ostalim pitanjima od značaja za studente.

(3) Obaveze iz st. 1 i 2. ovog člana visokoškolska ustanova uređuje opštim aktima visokoškolske ustanove i fakulteta ili umjetničke akademije.

(4) Nastavnici i saradnici u visokoškolskoj ustanovi mogu izvoditi predavanja, vježbe i druge oblike nastave na jednom od jezika konstitutivnih naroda BiH po vlastitom izboru.

(5) Studenti mogu polagati ispite na jednom od jezika konstitutivnih naroda po vlastitom izboru.

(6) Dio nastave može se izvoditi i na jednom od stranih jezika, ukoliko to zahtijeva priroda studijskog programa.

Član 36.

(1) Nastavni predmeti tokom studiranja u pravilu su jednosemestralni.

(2) Nastavni predmeti mogu biti obavezni, izborni i fakultativni, što se utvrđuje studijskim programom.

(3) Nastavnim planom studija u prvom i drugom ciklusu utvrđuje se najmanje 20, a najviše 25 časova nastave sedmično.

(4) Izuzetak od odredbe iz stava 3. ovog člana predstavljaju studijski programi za čiju je međunarodnu uporedivost neophodan veći broj časova nastave sedmično, za koje visokoškolska ustanova koja ih izvodi, može podnijeti Ministarstvu zahtjev za dobijanje saglasnosti za povećanje broja časova.

Član 37.

(1) Obim studija izražava se zbirom ECTS bodova.

(2) Svaki nastavni predmet iz studijskog programa iskazuje se brojem ECTS bodova.

(3) Između različitih studijskih programa može se vršiti prenos ECTS bodova.

(4) Kriterijumi i uslovi prenošenja ECTS bodova propisuju se statutom visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova ili posebnim međunarodnim programima razmjene studenata.

Član 38.

(1) Zbir od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne sedmice tokom jedne akademske godine i sastoji se od:

- a) nastave,
- b) samostalnog rada,
- v) kolokvijuma,
- g) ispita,
- d) izrade završnih radova,
- đ) praktičnog rada i
- e) obavljanja volonterskog rada, u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

(2) Visokoškolska ustanova u strukturi studijskog programa propisuje koji su oblici angažovanja iz stava 1. ovog člana obavezni za studente na tom studijskom programu.

(3) Bliži kriterijumi za određivanje ECTS bodova po predmetima utvrđuju se aktom visokoškolske ustanove.

Član 39.

(1) Akademska godina u pravilu počinje 01. oktobra i traje 12 mjeseci, a sastoji se od nastave, ispitnih rokova i raspusta, što se preciznije uređuje opštim aktom visokoškolske ustanove.

(2) Nastava u akademskoj godini može se organizovati u:

- a) dva semestra, u kojima nastava traje po 15 sedmica,
- b) tri trimestra, u kojima nastava traje po 10 sedmica ili
- v) blokove, u ukupnom trajanju od 30 sedmica, čije se pojedinačno trajanje utvrđuje opštim aktom visokoškolske ustanove.

(3) Nastava pojedinačnih predmeta, po pravilu, organizuje se i izvodi u toku jednog semestra, jednog trimestra ili jednog bloka, a najduže u toku dva semestra ili tri trimestra.

Član 40.

(1) Nastavnim planom utvrđuje se:

- a) trajanje studija,
- b) nastavni predmeti i njihov raspored po godinama i semestrima i
- v) broj sati za razne oblike nastave.

(2) Nastavni plan se objavljuje prije početka nastave za narednu akademsku godinu na način da bude dostupan javnosti.

Član 41.

Studijski program je skup obaveznih, izbornih i fakultativnih predmeta, sa okvirnim sadržajem, čijim se savladavanjem obezbjeđuju neophodna znanja i vještine za sticanje diplome odgovarajućeg nivoa i vrste studija.

Član 42.

(1) Studijskim programom utvrđuju se:

- a) naziv i ciljevi studijskog programa,
- b) model studijskog programa,
- v) oblast obrazovanja kojoj pripada studijski program,
- g) vrsta studija i ishod procesa učenja,
- d) stručni, akademski, odnosno naučni naziv,
- đ) uslovi za upis na studijski program,
- e) lista obaveznih i izbornih predmeta sa okvirnim sadržajem,
- ž) način izvođenja studija i polaganja ispita za sve oblike sticanja visokog obrazovanja,
- z) trajanje studija i potrebno vrijeme za izvođenje pojedinih oblika studija,
- i) predviđeni broj časova za pojedine predmete i njihov raspored po godinama,
- j) bodovna vrijednost svakog predmeta iskazana u skladu sa ECTS bodovima,
- k) bodovna vrijednost završnog rada iskazana u skladu sa ECTS bodovima,
- l) uslovi upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar, odnosno sljedeću godinu studija, te preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta,
- lj) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa,
- m) uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija i
- n) ostala pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

(2) Ako se studijski program ili dio studijskog programa realizuje u obliku učenja na daljinu, moraju se definisati posebni uslovi iz stava 1. t. đ) do m) ovog člana, potrebni za realizaciju studijskog programa.

(3) Izmjene studijskog programa ili promjena oblika ili načina izvođenja nastave vrše se po postupku utvrđenom za njegovo donošenje.

(4) Licencirana visokoškolska ustanova može vršiti izmjene odobrenog studijskog programa najviše do 20 ECTS bodova bez ponovnog licenciranja tog studijskog programa i o izvršenim izmjenama dužna je obavijestiti Ministarstvo u roku od 30 dana od izvršenih izmjena.

(5) Izmjene iz stava 4. ovog člana ne mogu se primjenjivati retroaktivno.

Član 43.

Studijski programi koje nudi visokoškolska ustanova prilagodljivi su tako da omogućavaju ulazak i izlazak u odgovarajućim fazama studija i, u zavisnosti od napretka koji je student ostvario, dodjelu kvalifikacija ili ECTS bodova, uz poštovanje važećeg ECTS-a.

Član 44.

(1) Studijski program za sticanje zajedničke diplome je program koji organizuju i izvode dvije ili više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad za taj studijski program.

(2) Način izvođenja studijskog programa iz stava 1. ovog člana propisuje se opštim aktom visokoškolskih ustanova koje ga organizuju.

Član 45.

Uspješnost studenata u savladavanju pojedinog nastavnog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave, na način predviđen studijskim programom, u skladu sa opštim aktima.

Član 46.

(1) Ispit se polaže u sjedištu visokoškolske ustanove koje je navedeno u dozvoli za rad.

(2) Visokoškolska ustanova može, u skladu sa studijskim programom i statutom, organizovati polaganje ispita van sjedišta samo ako se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Član 47.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Član 48.

(1) Student polaže ispit po završetku nastave iz tog nastavnog predmeta, na način predviđen studijskim programom, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

(2) Svi oblici provjere znanja su javni.

- (3) Uspjeh studenata na ispitu izražava se ocjenom od pet (ne zadovoljava) koja se ne upisuje u indeks, do ocjene 10 (izvanredan uspjeh).
- (4) Visokoškolska ustanova može, za neke oblike nastave, utvrditi i drugi, nenumerički način ocjenjivanja.
- (5) Opštim aktima visokoškolske ustanove bliže se uređuju način polaganja ispita i ocjenjivanje na ispitu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 49.

- (1) Ispitni rokovi su: januarsko-februarski, aprilski, junsko-julski, septembarski i oktobarski.
- (2) Januarsko-februarski, junsko-julski i septembarski ispitni rokovi sadrže dva ispitna termina.
- (3) Aprilski i oktobarski ispitni rokovi sadrže jedan ispitni termin, s tim da se oktobarski ispitni rok mora završiti najkasnije do 15. oktobra.
- (4) Studenti imaju pravo polagati ispite u oba ispitna termina propisana stavom 2. ovog člana.
- (5) Student stiže uslov za upis naredne godine studija ako je u studijskoj godini u koju je upisan ostvario 60 ECTS bodova.
- (6) U slučaju da student ne ispuni uslove za upis naredne godine studija, obnavlja godinu i ima pravo da prati nastavu i polaže ispite iz naredne godine studija do broja bodova koje je ostvario u prethodnoj godini studija.
- (7) Visokoškolska ustanova za studenta iz stava 6. ovog člana utvrđuje ispite koje može slušati i polagati u narednoj godini studija, o čemu vodi posebnu evidenciju.
- (8) Podaci upisani u evidenciju iz stava 7. ovog člana upisuju se u studentsku knjižicu i matičnu knjigu nakon što student upiše godinu studija za koju je vođena evidencija.
- (9) Apsolventski staž na prvom ciklusu studija traje dvije godine od isteka posljednje godine studija, a na drugom ciklusu studija traje 12 mjeseci od isteka posljednje godine studija.
- (10) Izuzetno od stava 1. ovog člana, visokoškolska ustanova može organizovati ispitne rokove za apsolvente svakog kalendarskog mjeseca, izuzev jula i avgusta, sa po jednim ispitnim terminom.
- (11) Po isteku apsolventskog staža, student ima pravo da polaže ispite uz naknadu troškova.
- (12) Pravila studiranja apsolvenata uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 50.

- (1) Poslije tri neuspjela polaganja istog ispita, student ima pravo da, na lični zahtjev, polaže ispit pred ispitnom komisijom.
- (2) Student ima pravo da nadležnom organu visokoškolske ustanove podnese prigovor na dobijenu ocjenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove, u roku od dva dana od dobijanja ocjene.
- (3) Nadležni organ visokoškolske ustanove u roku od tri dana od dobijanja prigovora, u skladu sa odredbama opšteg akta visokoškolske ustanove, razmatra prigovor i donosi odluku po prigovoru.
- (4) Ako se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit pred ispitnom komisijom u roku od sedam dana od dana prijema odluke iz stava 3. ovog člana.
- (5) Postupak iz st. 2, 3. i 4. ovog člana i odredbe o formiranju i načinu rada ispitne komisije utvrđuju se opštim aktima visokoškolske ustanove.

Član 51.

- (1) Studijskim programom prvog ciklusa može biti predviđen završni rad.
- (2) Studijski program drugog ciklusa sadrži obavezu izrade završnog rada.
- (3) Studijski program trećeg ciklusa sadrži obavezu izrade doktorske disertacije.
- (4) Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.
- (5) Način i postupak pripreme i odbrane završnog rada, odnosno disertacije uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 52.

- (1) Stručni, naučni ili umjetnički rad za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat smatra se ništavim, kao i nagrade, zvanja i titule koje je lice koje se koristi plagijatom steklo na osnovu takvog rada.
- (2) Visokoškolska ustanova dužna je da proglasi ništavim sve nagrade, zvanja i titule koje je lice iz stava 1. ovog člana steklo na toj ustanovi, na osnovu takvog rada.
- (3) Postupak utvrđivanja plagijata uređuje se statutom visokoškolske ustanove u skladu sa zakonom.

VI - INSTITUCIONALNA AUTONOMIJA I PRAVNI SUBJEKTIVITET

Član 53.

Visokoškolske ustanove uživaju slobodu u nastavnom i naučnoistraživačkom i umjetničkom radu u okviru dobijene dozvole za rad, bez miješanja organa vlasti.

Član 54.

Ne može se uskratiti ili ograničiti sloboda visokoškolskih ustanova da:

- a) inoviraju pružanje visokog obrazovanja u okviru svojih licenci i
- b) nude studijske programe za sticanje znanja i vještina potrebnih radi ostvarenja ciljeva visokog obrazovanja.

Član 55.

Visokoškolske ustanove, u skladu s odredbama ovog zakona, imaju pravo da:

- a) izaberu svoja upravna i rukovodna tijela,
- b) urede svoje strukture i aktivnosti sopstvenim pravilima u skladu s ovim zakonom, drugim važećim zakonima i svojim statutima,
- v) izaberu nastavno i drugo osoblje,
- g) utvrde pravila studiranja i uslova upisa studenata,
- d) samostalno utvrđuju, razvijaju i primjenjuju studijske programe, istraživačke i umjetničke projekte,
- đ) samostalno ostvaruju nastavnu, istraživačku i umjetničku saradnju i djelatnost sa drugim visokoškolskim ustanovama i
- e) dodjeljuju zvanja nastavnom i drugom osoblju, u skladu sa ovlašćenjima iz ovog zakona.

Član 56.

(1) Javna visokoškolska ustanova u skladu sa ovim zakonom:

- a) upravlja zemljištem i zgradama koje su u njenom vlasništvu, te uz saglasnost osnivača daje u zakup zemljište i zgrade, u skladu sa članom 137. stav 2. ovog zakona i statutom visokoškolske ustanove,
- b) prima sredstva iz bilo kojeg zakonitog izvora i istim upravlja,
- v) predlaže Ministarstvu, prije raspisivanja konkursa za upis novih studenata, visinu školarine za narednu akademsku godinu za sve studijske programe, u skladu sa mjerilima koja se određuju opštim aktom visokoškolske ustanove i kojima se utvrđuje odnos između visine školarine i troškova studija za jednu akademsku godinu,
- g) utvrđuje visinu drugih naknada u skladu sa zakonom,
- d) zapošljava osoblje u skladu sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta,
- đ) uspostavlja pravne odnose sa studentima i
- e) zaključuje sporazume sa drugim visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.

(2) Javna visokoškolska ustanova statutom i opštim aktima uređuje ovlašćenja iz stava 1. ovog člana.

Član 57.

(1) Odluku o visini školarine na privatnoj visokoškolskoj ustanovi donosi visokoškolska ustanova.

(2) Visokoškolska ustanova iz stava 1. ovog člana dužna je, prije raspisivanja konkursa za upis novih studenata, objaviti visinu školarine za sve studijske programe za koje vrši upis na način dostupan javnosti.

VII - ORGANIZACIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Član 58.

(1) Organizacione jedinice univerziteta izvode nastavni, naučnoistraživački ili umjetnički rad u jednoj ili više obrazovnih i naučnih oblasti i mogu biti:

- a) fakulteti,
- b) akademije i
- v) naučnoistraživački instituti.

(2) Organizacija i nadležnosti organizacionih jedinica bliže se utvrđuju statutima i drugim opštim aktima univerziteta i organizacionih jedinica.

(3) Univerzitet ima svojstvo pravnog lica.

(4) Organizacione jedinice nemaju status pravnog lica.

(5) Radi promocije inicijative organizacionih jedinica, statutom univerziteta precizira se na koji način i u kojem omjeru organizaciona jedinica ima akademska i finansijska ovlašćenja i odgovornosti.

(6) Opštim aktom univerziteta, a u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast trezorskog poslovanja, regulišu se pitanja u vezi sa otvaranjem računa posebnih namjena organizacionih jedinica, način raspolaganja vlastitim prihodima, donacijama ili na drugi način pored budžetskog finansiranja.

(7) Organizaciona jedinica univerziteta koristi pečat i štambilj univerziteta dopunjen svojim nazivom.

Član 59.

(1) Fakultet je organizaciona jedinica univerziteta koja izvodi akademske studijske programe sva tri ciklusa studija i razvija naučnoistraživački rad u jednoj ili više naučnih oblasti.

(2) Fakultet može izvoditi i strukovne studijske programe.

(3) Umjetnička akademija je organizaciona jedinica univerziteta koja izvodi studijske programe iz oblasti umjetnosti i koja razvija umjetničko stvaralaštvo i naučnoistraživački rad u oblasti nauka o umjetnosti.

(4) Fakulteti i umjetničke akademije imaju statut koji mora biti usklađen sa statutom univerziteta.

Član 60.

(1) Radi unapređivanja naučnoistraživačkog rada, univerzitet u svom sastavu ili u sastavu svojih organizacionih jedinica može imati naučnoistraživačke institute, u skladu sa statutom univerziteta.

(2) Naučnoistraživački institut iz stava 1. ovog člana obavlja naučnoistraživačku djelatnost radi ostvarenja opšteg interesa, pod uslovima:

- a) da je statutom univerziteta utvrđen kao posebna organizaciona cjelina,
- b) da ima prostor, opremu i druga sredstva potrebna za ostvarivanje naučnoistraživačkih programa i projekata i
- v) da na institutu ima angažovane istraživače kompetentne za istraživanje u naučnoj oblasti za koju se osniva

instituta, od kojih je najmanje jedan sa punim radnim vremenom na univerzitetu u zvanju redovnog ili vanrednog profesora.

(3) Rad naučnoistraživačkog instituta finansira se iz prihoda ostvarenih realizacijom naučnoistraživačkih programa i projekata i drugih izvora, a rad naučnoistraživačkih instituta u sastavu javnih univerziteta sufinansira se iz budžeta Republike, a prema pravilima utvrđenim aktom visokoškolske ustanove.

(4) Statutom univerziteta uređuju se organizacija, djelatnost, upravljanje i rukovođenje, kao i druga pitanja od značaja za rad naučnoistraživačkog instituta.

(5) Naučnoistraživački institut može ostvarivati dio akreditovanih studijskih programa na univerzitetu, u skladu sa statutom, odnosno opštim aktom univerziteta.

(6) Naučnoistraživačka djelatnost uređena je posebnim zakonom.

(7) Radi komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog ili umjetničkog rada, visokoškolska ustanova može biti osnivač centra za transfer tehnologije, inovacionog centra, poslovno-tehnološkog parka, u skladu sa zakonom.

Član 61.

(1) Organi univerziteta su:

- a) upravni odbor,
- b) senat i
- v) rektor.

(2) Organi visoke škole su:

- a) upravni odbor,
- b) senat i
- v) direktor.

(3) Organi fakulteta, odnosno umjetničke akademije su:

- a) nastavno-naučno, odnosno nastavno-umjetničko vijeće i
- b) dekan.

(4) Visokoškolska ustanova može uspostaviti i druga tijela i organe, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Član 62.

(1) Upravni odbor visokoškolske ustanove obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:

- a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove,
- b) donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, na prijedlog rektora, za javne visokoškolske ustanove, uz prethodnu saglasnost Ministarstva,
- v) utvrđuje planove finansiranja i razvoja,
- g) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove, na prijedlog senata visokoškolske ustanove,
- d) donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,
- đ) usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad rektora ili direktora u domenu finansijskog poslovanja,
- e) odlučuje o korišćenju sredstava preko iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
- ž) odlučuje o prigovoru zaposlenih na odluke tijela visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih iz radnog odnosa,
- z) podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvještaj o poslovanju visokoškolske ustanove,
- i) donosi odluku o formiranju i ukidanju organizacionih jedinica na univerzitetu na prijedlog senata,
- j) daje saglasnost na statut organizacionih jedinica u skladu sa svojim nadležnostima i
- k) donosi opšte akte iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

(2) Upravni odbor ima najmanje sedam, a najviše 11 članova i čine ga predstavnici: akademskog osoblja, neakademskog osoblja, studenata i osnivača.

(3) Predstavnici osnivača, čije imenovanje vrši Vlada, čine najviše jednu trećinu ukupnog broja članova upravnog odbora.

(4) Predstavnike akademskog i neakademskog osoblja bira i imenuje senat visokoškolske ustanove u postupku javne konkurencije, po proceduri utvrđenoj statutom visokoškolske ustanove.

(5) Najmanje jedan član upravnog odbora bira se iz reda studenata, a bira ga studentsko predstavničko tijelo po proceduri utvrđenoj posebnim aktom, a imenuje ga senat visokoškolske ustanove.

(6) Članovi upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine, osim predstavnika studenata čiji mandat traje jednu godinu.

(7) Predsjednik upravnog odbora bira se iz reda akademskog osoblja.

Član 63.

(1) Odgovornost za poslovanje javne visokoškolske ustanove snosi upravni odbor.

(2) Odgovornost za poslovanje privatne visokoškolske ustanove snose osnivač, odnosno skupština osnivača i upravni odbor.

Član 64.

(1) Odgovornost za akademska pitanja u visokoškolskoj ustanovi ima senat kao najviše akademsko tijelo koje čine predstavnici akademskog osoblja i studenata.

(2) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno:

- a) odlučuje o pitanjima nastavne, naučne, umjetničke i stručne djelatnosti visokoškolske ustanove,

- b) donosi statut i druge opšte akte visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora i saglasnost Ministarstva,
- v) donosi opšte akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
- g) donosi studijske programe prvog, drugog i trećeg ciklusa studija,
- d) bira rektora i prorektore univerziteta, odnosno direktora visoke škole,
- đ) objavljuje konkurs za izbor nastavnika i saradnika u skladu sa pravilnikom iz člana 62. stav 1. tačka b) i vrši izbor akademskog osoblja na prijedlog nastavno-naučnog i nastavno-umjetničkog vijeća organizacione jedinice,
- e) imenuje komisije u postupku sticanja doktorata nauka,
- ž) daje saglasnost na izvještaje u postupku sticanja naučnog zvanja doktora nauka,
- z) dodjeljuje počasna zvanja profesor emeritus, te počasni doktor nauka,
- i) predlaže Ministarstvu broj studenata za upis u prvu godinu studija,
- j) daje prijedlog upravnom odboru za osnivanje i ukidanje fakulteta i drugih organizacionih jedinica na univerzitetu,
- k) daje saglasnost na statut organizacionih jedinica u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Član 65.

- (1) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o akademskim pitanjima na prijedlog stručnih organa fakulteta, odnosno drugih organizacionih jedinica, kao i drugih organa visokoškolske ustanove.
- (2) Najmanje jednu trećinu od ukupnog broja članova senata čine redovni profesori.
- (3) U sastavu senata mora biti najmanje 15% članova iz reda studenata - predstavnika studenta, sa svih ciklusa studija koji se organizuju na visokoškolskoj ustanovi.
- (4) Broj članova, sastav, postupak izbora i način rada senata utvrđuje se statutom visokoškolske ustanove.
- (5) Dekan ne može biti član senata visokoškolske ustanove.
- (6) Upravni odbor može donijeti odluku da članovi senata imaju pravo na naknadu za svoj rad, koja se isplaćuje iz vlastitih prihoda visokoškolske ustanove, u skladu sa finansijskim planom.

Član 66.

- (1) Univerzitetom rukovodi rektor, u skladu sa zakonom i statutom univerziteta.
- (2) Visokom školom rukovodi direktor, u skladu sa zakonom i statutom visoke škole.

Član 67.

- (1) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:
 - a) zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu,
 - b) organizuje i rukovodi radom visokoškolske ustanove i odgovoran je za zakonitost rada,
 - v) donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - g) predlaže opšte akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - d) predlaže tijelima visokoškolske ustanove mjere za unapređenje rada,
 - đ) predlaže upravnom odboru mjere za efikasno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove,
 - e) predlaže osnove planova rada i razvoja visokoškolske ustanove upravnom odboru,
 - ž) predlaže upravnom odboru pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, po prethodno pribavljenom mišljenju organizacionih jedinica,
 - z) izvršava odluke upravnog odbora i drugih organa visokoškolske ustanove,
 - i) odlučuje o korišćenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
 - j) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima radnika iz radnog odnosa,
 - k) odlučuje o radnom statusu akademskog osoblja na prijedlog naučno-nastavnog vijeća organizacione jedinice,
 - l) podnosi upravnom odboru izvještaj o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove,
 - lj) izvršava finansijski plan,
 - m) učestvuje u radu Rektorske konferencije Republike Srpske (u daljem tekstu: Rektorska konferencija) i Rektorske konferencije BiH, odnosno u radu Konferencije visokih škola Republike Srpske (u daljem tekstu: Konferencija visokih škola) i
 - n) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Protiv odluka rektora ili direktora visoke škole iz stava 1. ovog člana može se podnijeti prigovor upravnom odboru visokoškolske ustanove.
- (3) Protiv konačne odluke upravnog odbora može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 68.

- (1) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole za svoj rad u domenu akademskih pitanja odgovara senatu.
- (2) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole za svoj rad u domenu poslovanja odgovara upravnom odboru, u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na odgovornost za poslovanje visokoškolske ustanove.

Član 69.

- (1) Za rektora može biti izabran nastavnik u naučnonastavnom zvanju redovnog profesora, koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na univerzitetu na koji se prijavljuje na konkurs za rektora.
- (2) Izuzetak od stava 1. ovog člana je da za rektora može biti izabran i redovni profesor iz kliničkih grana medicine i stomatologije, koji je u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom na univerzitetu na koji se prijavljuje na konkurs za rektora, a ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom

ustanovom koja je nastavna baza univerziteta, uz obavezu da prije preuzimanja funkcije rektora zasnuje radni odnos sa punim radnim vremenom na univerzitetu.

(3) Za direktora visoke škole može biti birano lice koje ispunjava uslove za nastavnika visoke škole i koje je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, sa punim radnim vremenom na visokoj školi u kojoj je kandidat za direktora.

(4) Rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole bira senat, na osnovu javnog konkursa.

(5) Rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole bira se na period od četiri godine sa mogućnošću jednog reizbora.

(6) Postupak izbora i razrješenja, te razlozi za smjenu rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole prije isteka mandata uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Član 70.

Rektor univerziteta, odnosno dekan fakulteta ili direktor visoke škole, finansijski direktor visokoškolske ustanove i osnivač privatne visokoškolske ustanove ne može biti lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo u obavljanju službene dužnosti.

Član 71.

(1) Stručni organ fakulteta, odnosno umjetničke akademije je nastavno-naučno vijeće odnosno nastavno-umjetničko vijeće (u daljem tekstu: vijeće).

(2) Vijeće čine nastavnici i saradnici u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na visokoškolskoj ustanovi, koji izvode nastavu na studijskim programima na toj organizacionoj jedinici, i predstavnici studenata svih ciklusa studija, koje organizuje organizaciona jedinica u broju koji ne može biti manji od 15% ukupnog broja članova vijeća, u skladu sa statutom univerziteta.

(3) Članovi vijeća iz reda studenata biraju se neposredno na organizacionoj jedinici, iz reda najuspješnijih studenata, vodeći računa o ravnomjernoj zastupljenosti svih godina i ciklusa studija.

(4) Visokoškolska ustanova opštim aktom propisuje način i postupak izbora članova vijeća iz reda studenata.

(5) Izuzetak od stava 2. ovog člana je da član vijeća može biti i nastavnik u naučno-nastavnom zvanju iz kliničkih grana medicine i stomatologije, koji je u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom na univerzitetu, a ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom ustanovom koja je nastavna baza univerziteta.

(6) U radu vijeća mogu učestvovati, bez prava odlučivanja i odgovorni nastavnici na predmetima studijskih programa koji se izvode na organizacionoj jedinici, a koji su na tom univerzitetu u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom, u skladu sa statutom univerziteta.

(7) Vijeće u okviru svoje nadležnosti:

a) donosi statut fakulteta, odnosno umjetničke akademije,

b) daje mišljenje i prijedloge senatu o akademskim, naučnim, umjetničkim i stručnim pitanjima, u skladu sa statutom univerziteta,

v) daje prijedloge senatu u vezi sa promjenama u strukturi i sadržaju studijskih programa i nastavnim metodama,

g) daje prijedlog rektoru u vezi sa radnim statusom akademskog osoblja,

d) bira predstavnika u senat univerziteta,

đ) predlaže program razvoja organizacione jedinice,

e) obrazuje komisiju za podnošenje izvještaja za izbor u naučno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno zvanje i utvrđuje prijedlog odluke o izboru kandidata,

ž) imenuje komisije u postupku izrade završnog rada na drugom ciklusu studija i

z) obavlja i druge poslove u skladu sa statutom i drugim opštim aktima univerziteta i fakulteta, odnosno umjetničke akademije.

Član 72.

(1) Organ rukovođenja fakulteta ili umjetničke akademije je dekan, a organ rukovođenja naučnoistraživačkog instituta je direktor.

(2) Dekan, odnosno direktor predstavlja organizacionu jedinicu, odgovaran je za zakonitost rada i ima prava i obaveze u skladu sa zakonom i statutima univerziteta i organizacione jedinice.

(3) Za dekana organizacione jedinice može biti imenovan nastavnik u naučno-nastavnom zvanju koji je zaposlen sa punim radnim vremenom na tom univerzitetu i član je vijeća te organizacione jedinice.

(4) Izuzetak od stava 3. ovog člana je da za dekana može biti imenovan i nastavnik u naučno-nastavnom zvanju iz kliničkih grana medicine i stomatologije, koji je u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom na univerzitetu, a ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom ustanovom koja je nastavna baza univerziteta, uz obavezu da po izboru za dekana zasnuje radni odnos sa punim radnim vremenom na univerzitetu.

(5) Dekana imenuje i razrješava rektor, na prijedlog vijeća organizacione jedinice, po proceduri utvrđenoj statutom univerziteta.

(6) Dekan donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutima i opštim aktima univerziteta i fakulteta ili umjetničke akademije.

(7) Dekan za svoj rad odgovara vijeću fakulteta ili umjetničke akademije i organima univerziteta, u skladu sa statutom univerziteta.

(8) Izbor i razrješenje direktora organizacione jedinice utvrđuje se statutom univerziteta.

(9) Postupak razrješenja dekana, te razlozi za smjenu prije isteka mandata, utvrđuju se statutom univerziteta.

Član 73.

(1) Visokoškolska ustanova može propisati statutom funkciju i poslove finansijskog direktora.

(2) Finansijski direktor:

- a) predlaže opšte akte iz oblasti finansijskog poslovanja,
- b) predlaže planove finansiranja i razvoja,
- v) sprovodi finansijski plan, usmjerava i kontroliše rad u domenu finansijskog poslovanja i
- g) izvršava odluke organa u skladu sa zakonom i statutom.

(3) Za svoj rad finansijski direktor odgovara rektoru i upravnom odboru.

(4) Postupak i uslovi izbora, poslovi i ostala pitanja koja se odnose na funkciju finansijskog direktora uređuju se statutom.

VIII - AKADEMSKO OSOBLJE

Član 74.

(1) Akademsko osoblje uživa slobodu da ispituje i testira primljeno znanje i da nudi nove ideje i mišljenja, a da se time ne izlaže opasnosti od gubitka zaposlenja ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživa, što se reguliše statutom visokoškolske ustanove, a u skladu sa zakonom.

(2) Statut visokoškolske ustanove sadrži i odredbe koje:

- a) osiguravaju akademskom osoblju slobodu organizovanja i okupljanja u skladu sa zakonom i
- b) štite akademsko osoblje od diskriminacije prema bilo kojem osnovu, kao što je: pol, rasa, seksualna orijentacija, bračni status, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status.

Član 75.

Akademsko osoblje visokoškolske ustanove ima pravo da objavljuje rezultate svog istraživačkog rada, u skladu s pravilima koje visokoškolska ustanova ima u vezi sa korišćenjem prava na intelektualnu svojinu, poštujući prava autora, visokoškolske ustanove i trećih lica.

Član 76.

(1) Akademski zvanja na visokoškolskim ustanovama su: naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička.

(2) Naučno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja na univerzitetu su:

- a) redovni profesor,
- b) vanredni profesor i
- v) docent.

(3) Nastavna zvanja na visokoj školi su:

- a) profesor visoke škole i
- b) predavač visoke škole.

(4) Saradnička zvanja na univerzitetu su:

- a) lektor,
- b) viši asistent,
- v) viši umjetnički saradnik,
- g) asistent i
- d) umjetnički saradnik.

(5) Saradnička zvanja na visokoj školi su:

- a) asistent i
- b) umjetnički saradnik.

(6) Na univerzitetu se mogu sticati i naučna i istraživačka zvanja, u skladu sa propisima koji regulišu naučnoistraživačku djelatnost i statutom univerziteta.

Član 77.

(1) Minimalni uslovi za izbor akademskog osoblja u naučno-nastavna i saradnička zvanja na univerzitetu su:

- a) za asistenta može biti biran kandidat koji ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5,
- b) za višeg asistenta može biti biran kandidat koji ima završen drugi ciklus studija sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5, odnosno kandidat koji ima naučni stepen magistra nauka,
- v) za lektora može biti biran kandidat koji ima završen drugi ciklus studija sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5, odnosno naučni stepen magistra nauka, te objavljene stručne i naučne radove,
- g) za docenta može biti biran kandidat koji:
 - 1) ima naučni stepen doktora nauka u odgovarajućoj naučnoj oblasti,
 - 2) ima najmanje tri naučna rada iz oblasti za koju se bira, objavljena u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom i
 - 3) pokazane nastavničke sposobnosti,

d) za vanrednog profesora može biti biran kandidat koji:

- 1) ima proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta,
- 2) ima najmanje pet naučnih radova iz oblasti za koju se bira, objavljenih u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom nakon izbora u zvanje docenta,
- 3) ima objavljenu knjigu (naučnu knjigu, monografiju ili univerzitetski udžbenik) ili patent, odnosno originalni metod u odgovarajućoj naučnoj oblasti, priznat kao zaštićena intelektualna svojina, nakon izbora u zvanje docenta i
- 4) je bio član komisije za odbranu magistarskog ili doktorskog rada, ili ima mentorstvo kandidata za stepen drugog ciklusa,

đ) za redovnog profesora može biti biran kandidat koji:

- 1) ima proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora,
- 2) ima najmanje osam naučnih radova iz oblasti za koju se bira objavljenih u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom, nakon sticanja zvanja vanrednog profesora,
- 3) ima najmanje dvije objavljene knjige (naučnu knjigu, monografiju ili univerzitetski udžbenik) nakon sticanja zvanja vanrednog profesora,
- 4) je uspješno realizovao mentorstvo kandidata za stepen drugog ili trećeg ciklusa i
- 5) ima uspješno ostvarenu međunarodnu saradnju sa drugim univerzitetima i relevantnim institucijama u oblasti visokog obrazovanja.

(2) Prilikom izbora u naučno-nastavna zvanja uzima se u obzir i vrednovanje nastavničkih sposobnosti u okviru sistema kvaliteta univerziteta.

Član 78.

(1) Minimalni uslovi za izbor u nastavno-umjetnička i saradnička zvanja u koje se bira akademsko osoblje na studijskim programima na univerzitetu, ako je za nastavni predmet od naročitog značaja umjetnički kriterijum, su:

a) za umjetničkog saradnika može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5 i
- 2) najmanje tri umjetnička ostvarenja na kolektivnim prezentacijama,

b) za asistenta može biti biran kandidat koji ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5,

v) za višeg umjetničkog saradnika može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen drugi ciklus studija sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5,

2) javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva,

g) za višeg asistenta može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen drugi ciklus studija na najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5, odnosno prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5 i

2) javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva,

d) za docenta može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen drugi ciklus studija,
- 2) ima javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva i
- 3) pokazane rezultate u nastavnom radu,

đ) za vanrednog profesora može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen drugi ciklus studija,
- 2) proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta,
- 3) veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva koje predstavlja samostalan doprinos razvoju umjetnosti,

4) priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućoj oblasti umjetnosti i

5) pokazane rezultate u nastavnom radu,

e) za redovnog profesora može biti biran kandidat koji:

- 1) ima završen drugi ciklus studija,
- 2) proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora,
- 3) javno predstavljena izuzetna umjetnička djela koja su značajno doprinijela razvoju kulture i umjetnosti u akademskoj i društvenoj zajednici,

4) priznanja za uspješno djelovanje u određenoj oblasti,

5) pokazane rezultate u nastavnom radu i

6) koji je dao značajan doprinos podizanju nastavnog i umjetničkog kadra.

(2) Prilikom izbora u umjetničko-nastavna zvanja uzima se u obzir i vrednovanje nastavničkih sposobnosti u okviru sistema kvaliteta univerziteta.

Član 79.

(1) Minimalni uslovi za izbor u nastavna i saradnička zvanja na visokoj školi su:

a) za asistenta može biti biran kandidat koji ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5,

b) za predavača visoke škole može biti biran kandidat koji ima:

- 1) završen drugi ciklus studija sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5, odnosno naučni stepen magistra nauka,

2) pokazane nastavničke sposobnosti i

3) objavljena najmanje dva naučna rada iz oblasti za koju se bira, objavljena u naučnim časopisima i zbornicima

sa recenzijom i

v) za profesora visoke škole može biti biran kandidat koji ima:

1) naučni stepen doktora nauka u odgovarajućoj naučnoj oblasti,
2) ima najmanje tri naučna rada iz oblasti za koju se bira, objavljena u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom i

3) pokazane nastavničke sposobnosti.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica koja imaju zvanje redovnog profesora, vanrednog profesora i docenta, izabrana u zvanje na univerzitetima.

(3) Prilikom izbora u nastavna zvanja uzima se u obzir i vrednovanje nastavničkih sposobnosti u okviru sistema kvaliteta visoke škole.

Član 80.

(1) Minimalni uslovi za izbor u nastavna i saradnička zvanja na visokoj školi, ako je za nastavni predmet od naročitog značaja umjetnički kriterijum, su:

a) za umjetničkog saradnika može biti biran kandidat koji:

1) ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5 i

2) najmanje tri umjetnička ostvarenja na kolektivnim prezentacijama,

b) za asistenta može biti biran kandidat koji ima završen prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5,

v) za predavača visoke škole može biti biran kandidat koji ima:

1) završen najmanje prvi ciklus studija sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5,

2) javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva i

3) pokazane nastavničke sposobnosti i

g) za profesora visoke škole može biti biran kandidat koji ima:

1) završen drugi ciklus studija sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili 3,5,

2) javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva i

3) pokazane nastavničke sposobnosti.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica koja su izabrana u zvanje na umjetničko-nastavnim predmetima na univerzitetima.

(3) Prilikom izbora u umjetničko-nastavna zvanja uzima se u obzir i vrednovanje nastavničkih sposobnosti u okviru sistema kvaliteta visoke škole.

Član 81.

Bliži uslovi za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 82.

Prilikom izbora u isto ili više zvanje uzimaju se u obzir samo objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti, te mentorstva, odnosno javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva u vremenu od posljednjeg izbora.

Član 83.

Period na koji se bira akademsko osoblje na univerzitetu je:

a) umjetnički saradnik - na period od četiri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora,

b) asistent - na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora,

v) viši umjetnički saradnik - na neodređeno vrijeme,

g) viši asistent - na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora,

d) lektor - na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora,

đ) docent - na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora,

e) vanredni profesor - na period od šest godina s mogućnošću ponovnog izbora i

ž) redovni profesor - na neodređeno vrijeme.

Član 84.

Period na koji se bira akademsko osoblje na visokoj školi je:

a) umjetnički saradnik - na period od četiri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora,

b) asistent - na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora,

v) predavač visoke škole - na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora i

g) profesor visoke škole - na neodređeno vrijeme.

Član 85.

(1) Prije početka svake akademske godine, visokoškolska ustanova određuje odgovorne nastavnike i saradnike za tu akademsku godinu.

(2) Za odgovorne nastavnike i saradnike na univerzitetu određuju se nastavnici i saradnici koji ispunjavaju propisan uslove i koji su izabrani u propisanom postupku prema ovom zakonu ili zakonu koji je bio važeći u vrijeme kada su izabrani u zvanje.

(3) Za odgovornog nastavnika na akademskom studijskom programu koji se izvode na visokoj školi određuje se nastavnik koji ima naučni stepen doktor nauka u odgovarajućoj naučnoj oblasti.

(4) Visoke škole su dužne odrediti odgovorne nastavnike u skladu sa stavom 3. ovog člana najkasnije do akademske 2015/2016. godine.

Član 86.

(1) Univerzitet može, na prijedlog fakulteta ili druge organizacione jedinice, dodijeliti zvanje profesor emeritus redovnom profesoru, penzionisanom poslije stupanja na snagu ovog zakona, koji se posebno istakao svojim naučnim, odnosno umjetničkim radom, stekao međunarodnu reputaciju i postigao rezultate u obezbjeđivanju nastavno-naučnog, odnosno umjetničkog podmlatka u oblasti za koju je izabran.

(2) Profesor emeritus može učestvovati u izvođenju nastave na drugom i trećem ciklusu studija, učestvovati u izradi istraživačkih projekata i biti član komisije za izbor u zvanja, a ne može biti određen za odgovornog nastavnika iz člana 85. stava 1. ovog zakona.

(3) Postupak i uslovi dodjele zvanja i prava lica iz stava 1. ovog člana bliže se utvrđuju opštim aktom univerziteta.

(4) Prava i obaveze lica koje je izabrano u zvanje iz stava 1. ovog člana utvrđuje se ugovorom o angažovanju za izvođenje nastave.

(5) Univerzitet može dodijeliti i zvanje počasni doktor nauka, u skladu sa uslovima i procedurama utvrđenim statutom univerziteta i opšteprihvaćenim standardima u naučnoistraživačkoj i obrazovnoj djelatnosti.

Član 87.

(1) Nastavu stranih jezika na nematičnom fakultetu i nastavu vještina može izvoditi i nastavnik stranog jezika, odnosno vještina, koji je završio osnovne studije ili drugi ciklus studija s najmanjom prosječnom ocjenom 8,0 ili 3,5 i na prvom i na drugom ciklusu studija, koji ima objavljene stručne radove u odgovarajućoj oblasti i sposobnost za nastavni rad.

(2) Opštim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuje:

a) način izbora i

b) vrijeme na koje se bira nastavnik stranog jezika, odnosno vještina.

Član 88.

(1) Istaknuti naučnik, stručnjak ili umjetnik može da učestvuje u ostvarivanju dijela nastave na nastavnom predmetu na visokoškolskoj ustanovi, u skladu sa statutom.

(2) Na akademiji umjetnosti saradnici mogu, u saradnji sa nastavnikom, izvoditi nastavu iz dijela programa ili pojedinih oblika stručnog, odnosno umjetničkog rada, obuku iz stručnih znanja i vještina, vježbe i druge poslove utvrđene statutom.

Član 89.

(1) Izbor akademskog osoblja vrši se na osnovu javnog konkursa, u skladu sa uslovima i kriterijumima utvrđenim zakonom, statutom visokoškolske ustanove i opšteprihvaćenim standardima u datoj struci.

(2) Konkurs za izbor nastavnika i saradnika objavljuje se najkasnije šest mjeseci prije isteka vremena za koje je nastavnik, odnosno saradnik biran.

(3) Izbor u zvanje nastavnika i saradnika visokoškolska ustanova obavlja u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja konkursa.

(4) U slučaju da procedura izbora akademskog osoblja nije završena u roku iz prethodnog stava, neće se pokretati postupak raskida ugovora o radu do okončanja postupka izbora, a najduže u roku od godinu dana od dana raspisivanja konkursa.

Član 90.

(1) Univerzitet može angažovati nastavnike i lektore koji imaju odgovarajući izbor sa drugog univerziteta iz Republike, BiH ili inostranstva za izvođenje nastave, a u skladu sa statutom univerziteta.

(2) Visoka škola može angažovati nastavnike koji imaju odgovarajući izbor sa druge visokoškolske ustanove iz Republike, BiH ili inostranstva za izvođenje nastave, a u skladu sa statutom visoke škole.

(3) Nastavnici iz st. 1. i 2. ovog člana mogu biti određeni za odgovorne nastavnike u skladu sa članom 85. stav 1. ovog zakona.

(4) Prava i obaveze nastavnika iz st. 1. i 2. ovog člana uređuju se ugovorom za izvođenje nastave, pod uslovima i na način propisan opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 91.

(1) Vijeće organizacione jedinice univerziteta, odnosno senat visoke škole obrazuje komisiju za podnošenje izvještaja o prijavljenim kandidatima.

(2) Komisija iz stava 1. ovog člana se sastoji od najmanje tri nastavnika iz naučnog polja, od kojih je najmanje jedan iz uže naučne oblasti za koju se nastavnik, odnosno saradnik bira.

(3) Prilikom imenovanja komisije iz stava 1. ovog člana, najmanje jedan član komisije mora biti u radnom odnosu na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

(4) Članovi komisije iz stava 1. ovog člana su u istom ili višem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira.

(5) Vijeće organizacione jedinice univerziteta razmatra izvještaj komisije iz stava 1. ovog člana i utvrđuje prijedlog odluke o izboru kandidata za određeno naučno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno zvanje, koji zajedno sa svim izbornim materijalom dostavlja senatu.

Član 92.

Izvještaj komisije iz člana 91. ovog zakona sadrži:

- a) biografske podatke o prijavljenim kandidatima,
- b) pregled i mišljenje o dosadašnjem naučnom, stručnom, odnosno umjetničkom radu prijavljenih kandidata,
- v) podatke o objavljenim radovima,
- g) mišljenje o ispunjavanju drugih uslova utvrđenih ovim zakonom,
- d) prijedlog za izbor kandidata u određeno zvanje nastavnika, odnosno saradnika i
- đ) druge elemente propisane podzakonskim aktom i statutom visokoškolske ustanove.

Član 93.

- (1) Kandidat za izbor u naučno-nastavno zvanje, koji ranije nije izvodio nastavu u visokoškolskim ustanovama, dužan je da pred komisijom koju formira vijeće organizacione jedinice, odnosno senat visoke škole, održi predavanje iz nastavnog predmeta uže naučne oblasti za koju je konkurisao.
- (2) Visokoškolska ustanova dužna je da javno oglasi vrijeme održavanja predavanja iz stava 1. ovog člana.

Član 94.

- (1) Izbor kandidata u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja vrši senat.
- (2) Odluka o izboru u zvanje donosi se većinom glasova ukupnog broja članova senata, a na osnovu prijedloga odluke vijeća fakulteta i izvještaja komisije iz člana 91. ovog zakona.

Član 95.

- (1) Kandidat može podnijeti zahtjev za preispitivanje odluke o izboru kandidata u naučno-nastavna ili umjetničko-nastavna zvanja senatu, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o odluci senata.
- (2) Odluka senata, po zahtjevu za preispitivanje, je konačna i protiv iste se može pokrenuti upravni spor.

Član 96.

- (1) U pogledu prava, obaveza i odgovornosti akademskog osoblja i drugih lica zaposlenih u visokoškolskoj ustanovi primjenjuju se zakonski propisi kojima se uređuju radni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Prilikom zapošljavanja administrativnog osoblja u javnoj visokoškolskoj ustanovi, vodiće se računa o ravnopravnoj zastupljenosti pripadnika konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina.

Član 97.

- (1) Akademsko osoblje zaključuje ugovor o radu s visokoškolskom ustanovom na neodređeno ili određeno vrijeme u skladu sa statutom visokoškolske ustanove, uz obavezu sprovođenja ponovnog izbora u isto ili izbora u više zvanje po isteku perioda na koje su izabrani.
- (2) U slučaju da lica iz stava 1. ovog člana koja su zaključila ugovor o radu na neodređeno vrijeme, ne budu izabrana u isto ili više zvanje zbog neispunjavanja obaveza iz ugovora o radu, pokrenuće se postupak raskida ugovora o radu.
- (3) Obaveza sprovođenja ponovnog izbora iz stava 1. ovog člana prestaje nakon što nastavnik bude izabran u zvanje redovnog profesora na univerzitetu i profesora visoke škole na visokoj školi, te nakon što saradnik bude izabran u zvanje višeg umjetničkog saradnika na univerzitetu.

Član 98.

- (1) Nastavnik i saradnik imaju pravo na mirovanje rokova za izbor u akademska zvanja i na mirovanje prava i obaveza iz radnog odnosa, u vrijeme dok obavljaju dužnost rektora ili prorektora u visokoškolskoj ustanovi, u skladu sa njenim statutom ili dok obavljaju drugu javnu funkciju.
- (2) Nastavniku ili saradniku koji se nalazi na porodiljskom odsustvu ili bolovanju duže od godinu dana izborni period se produžava za to vrijeme.
- (3) Nastavniku poslije pet godina rada provedenih na visokoškolskoj ustanovi može biti odobreno plaćeno odsustvo u trajanju od jedne školske godine radi stručnog i naučnog usavršavanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (4) Ako se nastavnik ili saradnik odluče za korišćenje prava iz stava 1. ovog člana, dužan je da se obrati visokoškolskoj ustanovi zahtjevom za odobrenje.
- (5) Visokoškolska ustanova dužna je odlučiti o zahtjevu iz stava 4. ovog člana u skladu sa zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 99.

- (1) Nastavnik, odnosno saradnik visokoškolske ustanove može zaključiti ugovor o dopunskom radu na drugoj visokoškolskoj ustanovi samo uz prethodnu saglasnost poslodavca sa kojim ima zasnovan radni odnos sa punim radnim vremenom.
- (2) Opštim aktom visokoškolske ustanove uređuju se uslovi i postupak davanja saglasnosti za angažovanje nastavnika na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Član 100.

- (1) Nastavniku prestaje radni odnos na visokoškolskoj ustanovi na kraju školske godine u kojoj je navršio 68 godina života, uz izuzetak profesora emeritusa.
- (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, nastavnik može biti ugovorno angažovan u nastavi do godinu dana, na

prijedlog Senata visokoškolske ustanove, ukoliko po prethodno raspisanom konkursu nije izabran odgovarajući kandidat, sa mogućnošću produženja za još jednu godinu po istoj proceduri.

Član 101.

Penzionisani profesori mogu biti članovi u komisijama za izbore u akademska zvanja do navršenih 75 godina života, ukoliko nema mogućnosti da se u komisiji angažuju nastavnici iz radnog odnosa.

IX - STUDENTI

Član 102.

- (1) Studenti koji su upisani na visokoškolsku ustanovu zaključuju ugovor sa visokoškolskom ustanovom, u skladu sa ovim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Statutom univerziteta rektor može dati ovlaštenje dekanu fakulteta ili umjetničke akademije da zaključuje ugovor sa studentima upisanim na toj organizacionoj jedinici.
- (3) U ugovoru iz stava 1. ovog člana navodi se način obezbjeđivanja nastavljanja i završetka školovanja u slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa, a u skladu sa članom 15. stav 10. ovog zakona.
- (4) Studentu koji je upisan na visokoškolsku ustanovu izdaje se studentska knjižica - indeks.

Član 103.

U skladu sa statutom visokoškolske ustanove, studenti imaju pravo:

- a) da koriste biblioteku i druge usluge za studente koje se nalaze u visokoškolskoj ustanovi,
- b) da učestvuju na izborima za studentska mjesta u studentskim predstavničkim tijelima i drugim tijelima ustanovljenim u skladu sa statutom visokoškolske ustanove, kao i da se bore za zaštitu autonomije i digniteta visokoškolske ustanove,
- v) da učestvuju u sistemu osiguranja kvaliteta visokoškolske ustanove i
- g) na priznavanje i prenos bodova između akreditovanih visokoškolskih ustanova u Republici, BiH i u inostranstvu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 104.

Studenti upisani na visokoškolsku ustanovu imaju obaveze da:

- a) prisustvuju predavanjima, vježbama, seminarima i drugim oblicima nastave organizovanim u okvirima predmeta studijskog programa, u skladu sa njihovim statusom,
- b) se pridržavaju pravila koja je ustanovila visokoškolska ustanova,
- v) ukazuju dužno poštovanje prema pravima osoblja i drugih studenata i
- g) ukazuju dužnu i punu pažnju svom studiju i učestvuju u akademskim aktivnostima.

Član 105.

Statut visokoškolske ustanove sadrži odredbe koje:

- a) osiguravaju slobodu studenata da, u skladu sa ovim zakonom, ispituju i testiraju primljena znanja i da nude nove ideje i mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživaju,
- b) osiguravaju studentima, u skladu sa zakonom, slobodu govora, organizacije i okupljanja studenata,
- v) štite studente od diskriminacije prema bilo kojem osnovu, kao što je: pol, rasa, seksualna orijentacija, bračni status, boja kože, vjera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status i
- g) pružaju pravične i nepristrasne mehanizme rješavanja disciplinskih pitanja koja se tiču studenata.

Član 106.

- (1) Studenti imaju pravo da iznesu svoja mišljenja u pogledu kvaliteta nastave ili drugih usluga visokoškolske ustanove, a statut visokoškolske ustanove uređuje pravično rješavanje takvih pritužbi, u roku koji ne može biti duži od 30 dana.
- (2) Okolnosti pod kojima studenti ispisani iz akademskih ili disciplinskih razloga, kao i žalbeni postupci razrađeni su statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Studenti imaju pravo da ospore pred nadležnim sudom konačne odluke visokoškolske ustanove iz stava 2. ovog člana koje se na njih odnose.

Član 107.

(1) Studentu se na njegov zahtjev odobrava mirovanje prava i obaveza u slučaju:

- a) teže bolesti,
 - b) upućivanja na stručnu praksu u trajanju od najmanje šest mjeseci,
 - v) njege djeteta do godinu dana života,
 - g) održavanja trudnoće,
 - d) vršenja rukovodnih funkcija u studentskom predstavničkom tijelu i
 - đ) u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Pravilima studiranja određuje se organ, procedura i uslovi ostvarivanja prava iz stava 1. ovog člana.

Član 108.

- (1) Student odgovara za povredu obaveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Za težu povredu obaveze studentu se može izreći i mjera isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.
- (3) Pokretanje disciplinskog postupka zastarijeva po isteku šest mjeseci od dana saznanja o učinjenoj povredi, odnosno 12 mjeseci od kada je povreda učinjena.
- (4) Opštim aktom visokoškolske ustanove utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata, disciplinski organi i disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti studenta.

Član 109.

Organizovanje smještaja i ishrane studenata vrši se u skladu sa zakonom koji reguliše oblast studentskog standarda.

Član 110.

- (1) Status studenta prestaje:
 - a) završetkom studijskog programa i dobijanjem zvanja za koje se student školuje,
 - b) ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija,
 - v) kada student ne upiše godinu studija, a ne miruju mu prava i obaveze studenta,
 - g) ne obnovi upis u istu godinu u propisanom roku, a ne miruju mu prava i obaveze studenta i
 - d) kada visokoškolska ustanova izrekne studentu disciplinsku mjeru isključenja sa visokoškolske ustanove.
- (2) Status redovnog studenta, pored uslova iz stava 1. ovog člana, prestaje kad student ne završi studije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.
- (3) U dvostruki broj školskih godina iz stava 2. ovog člana ubraja se i apsolventski staž.
- (4) U slučaju da obnovi studijsku godinu, redovan student čije se studije finansiraju iz budžeta prelazi u status redovnog studenta koji sufinansira svoje školovanje nakon 2015/2016. akademske godine.
- (5) Student koji sufinansira svoje školovanje može steći status studenta čije se školovanje finansira iz budžeta pod uslovima koji su propisani opštim aktom visokoškolske ustanove.

Član 111.

(Brisan).

Član 112.

(Brisan).

X - PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI NADLEŽNIH ORGANA

Član 113.

Vlada je nadležna da:

- a) donosi, na prijedlog Ministarstva, godišnje akcione planove za sprovođenje strategije razvoja obrazovanja u Republici Srpskoj,
- b) obezbjeđuje sredstva javnim visokoškolskim ustanovama za finansiranje sva tri ciklusa nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u skladu sa upisnom politikom i važećim propisima u oblasti visokog obrazovanja i finansijskog poslovanja,
- v) obezbjeđuje posebna sredstva javnim visokoškolskim ustanovama radi ostvarivanja jednakih uslova za ostvarivanje prava na visoko obrazovanje studentima sa invaliditetom,
- g) utvrđuje broj studenata za upis u prvu godinu studija za sve cikluse studija na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog Ministarstva, i
- d) utvrđuje visinu školarine za studente koji sufinansiraju svoje školovanje na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog Ministarstva.

Član 114.

Ministarstvo je odgovorno za:

- a) koordinaciju i razvoj visokog obrazovanja u Republici,
- b) predlaganje Vladi akcionih planova za sprovođenje strategije razvoja obrazovanja u Republici,
- v) kreiranje upisne politike u skladu sa ciljevima razvoja visokog obrazovanja i potrebama tržišta rada,
- g) sprovođenje procedure licenciranja visokoškolskih ustanova u Republici,
- d) vođenje Registra visokoškolskih ustanova i Registra nastavnika i saradnika i drugih podataka od značaja za razvoj sistema visokog obrazovanja,
- đ) propisivanje oblika i sadržaja javnih dokumenata koje izdaju visokoškolske ustanove,
- e) vođenje registra o priznavanju stranih diploma,
- ž) predlaganje Vladi broja studenata za upis u prvu godinu studija za sve cikluse,
- z) predlaganje Vladi visine školarine, na prijedlog javnih visokoškolskih ustanova,
- i) promociju integracije nastavnog i istraživačkog rada i stimulaciju istraživačkih programa na univerzitetima i visokim školama,
- j) promociju mobilnosti studenata i nastavnog osoblja i obezbjeđenje mobilnosti studenata i nastavnog osoblja unutar Republike, BiH, evropskog područja visokog obrazovanja i u svijetu,
- k) promociju i obezbjeđenje saradnje između visokoškolskih ustanova u Republici, BiH i visokoškolskih ustanova

u regiji i u svijetu,

- l) promociju i zakonsku mogućnost jednakog pristupa visokom obrazovanju, stručnom razvoju i obuci, cjeloživotnom učenju i svim drugim aspektima visokog obrazovanja u Republici i
- lj) podržavanje i podsticanje jačih veza između sektora visokog obrazovanja, industrije, privrede i društva.

XI - TIJELA U OBLASTI VISOKOG OBRAZOVANJA

Član 115.

- (1) Rektorska konferencija Republike Srpske utvrđuje i zastupa zajedničke interese univerziteta u Republici i ostvaruje saradnju sa institucijama u oblasti obrazovanja u Republici, BiH, Evropi i svijetu.
- (2) Punopravni članovi Rektorske konferencije su rektori licenciranih univerziteta u Republici.
- (3) Rad i funkcionisanje Rektorske konferencije uređuje se statutom.
- (4) Statut Rektorske konferencije donosi Rektorska konferencija, na prvom sazivu, konsenzusom.
- (5) Rad Rektorske konferencije finansiraju univerziteti, u skladu sa njihovim statutima.
- (6) Rektori licenciranih univerziteta u Republici mogu da budu i članovi Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine.

Član 116.

- (1) Konferencija visokih škola utvrđuje i zastupa zajedničke interese visokih škola u Republici i ostvaruje saradnju sa institucijama u oblasti obrazovanja u Republici, BiH, Evropi i svijetu.
- (2) Punopravni članovi Konferencije visokih škola su direktori licenciranih visokih škola u Republici.
- (3) Rad i funkcionisanje Konferencije visokih škola uređuje se statutom.
- (4) Statut Konferencije visokih škola donosi Konferencija visokih škola, na prvom sazivu, konsenzusom.
- (5) Rad Konferencije visokih škola finansiraju visoke škole, u skladu sa statutom.

Član 117.

- (1) Ministar imenuje članove Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Komisija za informisanje) iz reda nastavnika visokoškolskih ustanova sa međunarodnim iskustvom.
- (2) Predsjednika Komisije za informisanje imenuje Vlada, na prijedlog ministra, iz reda nastavnika visokoškolskih ustanova sa međunarodnim iskustvom.
- (3) Administrativne i stručne poslove za Komisiju za informisanje obavlja sekretar Komisije za informisanje koji je zaposlen u Ministarstvu.
- (4) Mandat članova i predsjednika Komisije za informisanje traje četiri godine.

Član 118.

Komisija za informisanje je nadležna:

- a) za informisanje i priznavanje u oblasti visokog obrazovanja,
- b) za koordinaciju međuentitetske i međunarodne razmjene akademskog osoblja, studenata i programa u oblasti visokog obrazovanja,
- v) za predstavljanje Republike u projektima na nivou BiH i u međunarodnim projektima u oblasti visokog obrazovanja iz svoje nadležnosti,
- g) da, posredstvom mreža za informisanje u BiH i međunarodnih mreža centra za informacije, pruža informacije visokoškolskim ustanovama u Republici u vezi sa stranim visokoškolskim ustanovama i programima u svrhu priznavanja stepena i diploma za dalje školovanje na visokoškolskim ustanovama u Republici, BiH i da predstavlja Republiku u tim mrežama (mreže ENIC/NARIC),
- d) da daje obavještenja i mišljenja o stranim diplomama u svrhu nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama u Republici i BiH,
- đ) da odlučuje u skladu sa propisima o priznavanju diploma stečenih van Republike i BiH, radi zaposlenja i u druge profesionalne svrhe i
- e) da daje savjete i informacije o pitanjima unutar svog mandata zainteresovanim stranama.

Član 119.

- (1) Komisijom za informisanje rukovodi predsjednik.
- (2) Rad Komisije za informisanje finansira se iz budžeta Ministarstva.
- (3) Sastav i način rada Komisije uređuje se Pravilnikom o sastavu i načinu rada Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja.
- (4) Ministar donosi pravilnik iz stava 3. ovog člana.
- (5) Ministar rješenjem određuje visinu naknade za rad predsjednika, članova i spoljnih saradnika Komisije za informisanje.

Član 120.

- (1) Vlada formira Savjet, kao svoje savjetodavno tijelo, radi unapređivanja kvaliteta visokog obrazovanja.
- (2) Savjet djeluje kao nezavisno, savjetodavno akademsko tijelo.
- (3) Administrativno-tehničke poslove za Savjet obavlja Ministarstvo.
- (4) Rad i funkcionisanje Savjeta uređuje se Poslovnikom o radu Savjeta, u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (5) Poslovnik o radu donosi Savjet dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja svojih članova.

Član 121.

- (1) Savjet ima 11 članova iz reda univerzitetskih profesora, vrhunskih naučnika, odnosno umjetnika iz raznih naučnih oblasti, odnosno iz oblasti umjetnosti, koje putem javnog konkursa imenuje Vlada.
- (2) Struktura članova Savjeta, u pravilu, odražava nacionalni sastav konstitutivnih naroda i ostalih.
- (3) Rok za prijavljivanje kandidata za članove Savjeta je 20 dana od dana objavljivanja javnog konkursa.
- (4) Lista prijavljenih kandidata stavlja se na uvid javnosti u roku od 10 dana od isteka roka za prijavljivanje kandidata.
- (5) Primjedbe i prijedlozi u vezi sa prijavljenim kandidatima mogu se dostaviti u roku od 30 dana od dana stavljanja liste kandidata na uvid javnosti.
- (6) Ministarstvo upućuje Vladi prijedlog kandidata u roku od 90 dana od dana objavljivanja javnog konkursa.
- (7) Mandat članova Savjeta traje četiri godine.
- (8) Isto lice može biti izabrano za člana Savjeta najviše dva puta.
- (9) Savjet bira predsjednika iz reda svojih članova.
- (10) Članovi Savjeta imaju pravo na naknadu za rad.
- (11) Rad Savjeta se finansira iz budžeta Ministarstva.

Član 122.

- (1) Rad Savjeta je javan.
- (2) U radu Savjeta, u skladu sa opštim aktima Savjeta, mogu bez prava odlučivanja da učestvuju predstavnici visokoškolskih ustanova i studenata.
- (3) Savjet za potrebe svog rada može da obrazuje posebna radna tijela.
- (4) Savjet podnosi Vladi izvještaj o svom radu najmanje dva puta godišnje.

Član 123.

Nadležnosti Savjeta su:

- a) pružanje savjeta i davanje mišljenja Vladi, Ministarstvu, Rektorskoj konferenciji i visokoškolskim ustanovama o politici rada i razvoja visokog obrazovanja u Republici,
- b) analiza stanja u oblasti visokog obrazovanja, te predlaganje i podsticanje donošenja mjera za unapređenje visokog obrazovanja,
- v) predlaganje kriterijuma, pravila i uputstava za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa,
- g) davanje mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja visokoškolskih ustanova i novih studijskih programa na visokoškolskim ustanovama u Republici,
- d) učešće u domaćim i međunarodnim projektima iz oblasti razvoja i osiguranja kvaliteta visokog obrazovanja,
- đ) davanje preporuka Ministarstvu o upisnoj politici i preporuka o školarinama na javnim visokoškolskim ustanovama,
- e) davanje preporuke o kriterijumima stipendiranja i drugim oblicima finansijske podrške studentima, uključujući definisanje elemenata studentskog standarda,
- ž) utvrđivanje kriterijuma za izbor domaćih i međunarodnih eksperata koji se imenuju u komisije za licenciranje i
- z) utvrđivanje liste domaćih i međunarodnih eksperata sa koje se imenuju komisije za licenciranje u transparentnoj proceduri javnog poziva.

XII - PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA I VREDNOVANJE STRANIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Član 124.

- (1) Priznavanje strane visokoškolske isprave je postupak kojim se imaocu te isprave utvrđuje pravo u pogledu nastavka obrazovanja, odnosno u pogledu zapošljavanja.
- (2) Postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (3) Ministarstvo vodi registar priznatih stranih diploma u svrhu zapošljavanja.

Član 125.

- (1) U postupku priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi nastavka obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja imaocu strane visokoškolske isprave utvrđuje se pravo na nastavak početnog visokog obrazovanja, odnosno pravo na uključivanje u nivoe visokog obrazovanja.
- (2) U postupku priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja imaocu strane visokoškolske isprave utvrđuje se vrsta i nivo završenog studija, stečeni stručni, odnosno akademski ili naučni naziv, kao i vrsta i nivo studija u Republici kojem odgovara studij završen u inostranstvu.
- (3) Postupak iz stava 2. ovog člana ne može da traje duže od četiri mjeseca od dana dostavljanja urednog zahtjeva za priznavanje strane visokoškolske isprave.

Član 126.

- (1) U postupku priznavanja strane visokoškolske isprave sprovodi se vrednovanje stranog studijskog programa, na osnovu vrste i nivoa postignutih znanja i vještina.
- (2) Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve kada je riječ o istom studijskom programu.
- (3) Vrednovanje se vrši na osnovu podatka o stranjoj visokoškolskoj ustanovi na kojoj se studijski program izvodi, sistemu obrazovanja u zemlji u kojoj je stečena inostrana diploma, prava koja ta diploma daje u zemlji u kojoj je

stečena i drugim okolnostima značajnim za priznavanje, a koje pribavlja Ministarstvo.

(4) Ministarstvo daje podatke o visokoškolskoj ustanovi i sistemu obrazovanja u Republici, u postupku vrednovanja radi priznavanja domaće visokoškolske isprave u inostranstvu.

Član 127.

(1) Priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja obavlja visokoškolska ustanova, na način i po postupku propisanim zakonom, podzakonskim aktom i opštim aktom te ustanove.

(2) U postupku priznavanja strane visokoškolske isprave uzimaju se u obzir:

- a) sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je stečena strana visokoškolska isprava,
- b) studijski program,
- v) uslovi upisa na studijski program,
- g) prava koja daje ta visokoškolska isprava u zemlji u kojoj je stečena i
- d) druge činjenice od značaja za priznavanje strane visokoškolske isprave.

(3) Ovlašćeni organ visokoškolske ustanove, odnosno organizacione jedinice visokoškolske ustanove donosi rješenje o zahtjevu za priznavanje.

(4) Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana može se podnijeti prigovor senatu visokoškolske ustanove, u roku od 15 dana.

(5) Odluka senata iz stava 4. ovog člana je konačna.

Član 128.

(1) Postupak priznavanja ne sprovodi se:

- kada je javna isprava stečena na teritoriji bivše SFRJ do 6. aprila 1992. godine,
- za javne isprave i dokumente iz čl. 4. i 5. Sporazuma o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata ('Službeni glasnik Republike Srpske', broj 79/05), stečene na akreditovanim visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji.

(2) Javna isprava iz stava 1. ovog člana ima isto pravno dejstvo kao javna isprava izdata na teritoriji Republike Srpske.

XIII - EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE

Član 129.

(1) Visokoškolska ustanova, odnosno organizaciona jedinica ustanove vodi:

- a) matičnu knjigu studenata,
- b) evidenciju o izdatim javnim ispravama,
- v) evidenciju o ispitima i
- g) druge evidencije koje je propisalo Ministarstvo.

(2) Podaci upisani u evidenciju prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe obavljanja djelatnosti visokoškolske ustanove, odnosno njene organizacione jedinice, za potrebe Ministarstva i za obavljanje zakonom utvrđenih poslova.

(3) Podaci iz evidencije koriste se tako da se obezbjeđuje zaštita identiteta studenata, u skladu sa zakonom.

(4) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije koju vodi visokoškolska ustanova.

Član 130.

(1) Na osnovu podataka iz evidencije, visokoškolska ustanova i fakultet, odnosno umjetnička akademija kao njena organizaciona jedinica, izdaje javne isprave, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktom i statutom.

(2) Javne isprave u smislu ovog zakona su:

- a) studentska knjižica - indeks,
- b) diploma o stečenom visokom obrazovanju,
- v) dodatak diplomu,
- g) uvjerenje o položenim ispitima i
- d) uvjerenje o stečenoj akademskoj tituli, odnosno zvanju u određenoj oblasti.

(3) Visokoškolska ustanova izdaje javne isprave na jezicima konstitutivnih naroda, ćirilčnim ili latiničnim pismom, zavisno od zahtjeva stranke.

(4) Kada se nastava ostvaruje na nekom od stranih jezika, javne isprave se izdaju na obrascu koji je štampan dvojezično na jeziku jednog od konstitutivnih naroda, ćirilčnim ili latiničnim pismom, zavisno od zahtjeva stranke, i na jeziku i pismu na kojem se izvodi nastava.

(5) Na zahtjev studenta, visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu o savladanom dijelu studijskog programa, koje sadrži podatke o nivou, prirodi i sadržaju studija, kao i postignute rezultate.

(6) Na osnovu podataka iz evidencije, visokoškolska ustanova, odnosno fakultet ili umjetnička akademija kao njena organizaciona jedinica, izdaje duplikat diplome o stečenom visokom obrazovanju poslije proglašenja originalne diplome nevažećom u 'Službenom glasniku Republike Srpske'.

(7) Diploma iz stava 6. ovog člana ima značaj originalne diplome.

(8) Na novoj diplomu se stavlja oznaka da se radi o duplikatu diplome, koja je izdata poslije proglašenja originala diplome nevažećom.

Član 131.

- (1) Diploma se ovjerava suvim žigom visokoškolske ustanove.
- (2) Dodatak diplomi obavezno se izdaje uz diplomu i sadrži vještine, kompetencije i znanja nosioca diplome i druge podatke u skladu sa zakonom, podzakonskim aktom i statutom.
- (3) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove.

Član 132.

- (1) Diplomom i dodatak diplomi potpisuju rektor i dekan fakulteta, odnosno umjetničke akademije, u sastavu univerziteta.
- (2) Diplomom i dodatak diplomi visoke škole potpisuje direktor.
- (3) Dodatak diplomi ovjerava se pečatom visokoškolske ustanove.
- (4) Zajedničku diplomu i dodatak diplomi potpisuju ovlaštena lica visokoškolskih ustanova koje izvode studijski program za sticanje zajedničke diplome.

Član 133.

- (1) Lice koje nema javnu ispravu o stečenom visokom obrazovanju, a evidencija o tome, odnosno arhivska građa je uništena, nestala ili nedostupna, može da podnese zahtjev osnovnom sudu u mjestu prebivališta ili boravišta, zbog utvrđivanja završenog školovanja.
- (2) Rješenje suda kojim se dokazuje da je lice steklo visoko obrazovanje zamjenjuje diplomu o završenom visokom obrazovanju.

Član 134.

- (1) Diploma, dodatak diplomi i uvjerenje o stečenom zvanju oglašavaju se ništavim:
 - a) ako ih je izdala nelicencirana visokoškolska ustanova,
 - b) ako ih je potpisalo neovlašćeno lice ili
 - v) ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na studiju na način i prema postupku koji je utvrđen zakonom, podzakonskim aktom i studijskim programom visokoškolske ustanove.
- (2) Ukoliko diploma, dodatak diplomi i uvjerenje o stečenom zvanju sadrže grešku u imenima i brojevima, pisanju, kao i druge očigledne netačnosti, ispravka se vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

XIV - FINANSIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Član 135.

- (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja javnim visokoškolskim ustanovama obezbjeđuju se iz sljedećih izvora:
 - a) budžeta Republike,
 - b) vlastitih prihoda,
 - v) budžeta jedinica lokalne samouprave,
 - g) donacija i
 - d) drugih izvora.
- (2) Sredstva za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja privatnim visokoškolskim ustanovama obezbjeđuje osnivač iz sljedećih izvora:
 - a) vlastitih prihoda,
 - b) donacija i
 - v) drugih izvora.
- (3) Novčana sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana pripadaju visokoškolskoj ustanovi i organizacionoj jedinici koja ih je ostvarila i koriste se u skladu sa zakonom, statutom i usvojenim finansijskim planom.
- (4) Visokoškolske ustanove mogu se finansirati samo iz onih izvora koji ne utiču na njihovu autonomiju.
- (5) Za korišćenje finansijskih sredstava, u skladu sa finansijskim planom i propisima koji regulišu oblast visokog obrazovanja i finansijskog poslovanja, odgovoran je rektor univerziteta, odnosno direktor visoke škole.

Član 136.

- (1) Sredstvima budžeta Republike finansiraju se plate i naknade zaposlenih, u skladu sa propisima koji regulišu plate zaposlenih u oblasti obrazovanja i u skladu sa standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova.
- (2) Ministar donosi Pravilnik o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova.
- (3) Na javnim visokoškolskim ustanovama sredstvima budžeta Republike sufinansiraju se:
 - a) naučnoistraživačke djelatnosti,
 - b) troškovi materijala i usluga,
 - v) oprema i uslovi za studiranje studenata sa invaliditetom,
 - g) troškovi za nabavku stalnih sredstava,
 - d) međunarodne razmjene studenata i akademskog osoblja i
 - đ) programi i projekti studentskih organizacija.
- (4) U vezi sa t. d) i đ) stava 3. ovog člana ministar donosi pravilnike o sufinansiranju:
 - a) međunarodne razmjene studenata i akademskog osoblja i
 - b) programa i projekata studentskih organizacija.
- (5) Učešće budžeta Republike u sufinansiranju troškova iz stava 3. ovog člana utvrđuje se na osnovu propisa

kojima se reguliše izvršenje budžeta i usvojenim budžetom Republike za kalendarsku godinu.

Član 137.

(1) Vlastite prihode visokoškolske ustanove ostvaruju putem:

- a) školarina,
- b) upisnina,
- v) projekata i naučnoistraživačkog i umjetničkog rada, uključujući prihode od organizovanja naučno-stručnih skupova i konsultantskih usluga,
- g) usluga laboratorijskih ispitivanja i atestiranja,
- d) seminara i drugih vidova obuke prema programima cjeloživotnog učenja,
- đ) izdavačke djelatnosti, izrade elaborata i ekspertiza,
- e) iznajmljivanja poslovnog prostora, a u skladu sa standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova i
- ž) ostalih prihoda od registrovanih djelatnosti navedenih u aktu o osnivanju visokoškolske ustanove.

(2) Vlastite prihode iz stava 1. t. v), g), d) i e) ovog člana visokoškolska ustanova može ostvarivati na način i po postupku kojim se ne ometa odvijanje osnovne djelatnosti visokoškolske ustanove.

Član 138.

(1) Školarina iz člana 137. stav 1. tačka a) na javnim visokoškolskim ustanovama je iznos novčanih sredstava kojima student učestvuje u sufinansiranju ukupnih troškova njegovog studija na javnoj visokoškolskoj ustanovi.

(2) Ministar predlaže Vladi visinu školarine za sve studijske programe na javnim visokoškolskim ustanovama, na prijedlog visokoškolskih ustanova i u skladu sa utvrđenom upisnom politikom za tu godinu.

(3) Vlada donosi odluku o visini školarine za sve studijske programe na javnim visokoškolskim ustanovama za svaku akademsku godinu, u skladu sa stavom 2. ovog člana.

(4) Pravo upisa u narednu godinu studija u svojstvu studenata koji se finansiraju iz budžeta Republike imaju studenti koji se rangiraju u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta.

(5) Rangiranje studenta iz stava 4. ovog člana utvrđuje se prema rang-listi koja se formira na osnovu broja ostvarenih ECTS bodova i postignutog uspjeha, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

(6) Visina školarine na privatnoj visokoškolskoj ustanovi utvrđuje se u skladu sa članom 57. stav 1. ovog zakona.

(7) Upisnine iz člana 137. stav 1. tačka b) su naknade koje studenti plaćaju prilikom upisa na visokoškolsku ustanovu, i to:

- a) administrativni troškovi upisa,
- b) naknade za nepoložene ispite studenata koji obnavljaju godinu,
- v) naknade za komisijske ispite,
- g) naknade za priznavanje diploma za studente koji prelaze sa drugih fakulteta zbog nastavka školovanja,
- d) naknade za štampanje diploma, diplomskih ispita i troškova promocije i
- đ) naknade koje se plaćaju pri upisu svakog semestra.

Član 139.

(1) Sredstva ostvarena od vlastitih prihoda visokoškolska ustanova, odnosno njihove organizacione jedinice raspoređuju za:

- a) unapređenje djelatnosti visokoškolskih ustanova,
- b) naknade radnicima koji su neposredno učestvovali u sticanju vlastitog prihoda, u skladu sa zakonskim propisima kojima se regulišu radni odnosi i plate i
- v) direktne materijalne troškove nastale aktivnošću kojom se stiče vlastiti prihod.

(2) Upravni odbor visokoškolske ustanove donosi pravilnik o kriterijumima za raspodjelu vlastitih prihoda, u skladu sa pravilnikom iz člana 136. stav 2. ovog zakona, na osnovu prijedloga vijeća organizacionih jedinica.

(3) Aktom iz stava 2. ovog člana precizira se na koji način i u kom omjeru organizaciona jedinica ima finansijska ovlašćenja i preuzima odgovornost unutar visokoškolske ustanove i to tako da se precizno evidentiraju i odrede prihodi i rashodi svih organizacionih jedinica, poštujući odnos učinjenih rashoda i ostvarenih prihoda unutar organizacione jedinice.

Član 140.

U svrhu zadovoljavanja javnih potreba u oblasti visokog obrazovanja može se uspostavljati saradnja javnog i privatnog sektora, u skladu sa propisima kojima se reguliše javno-privatno partnerstvo.

XV - NADZOR I KAZNE NE ODREDBE

Član 141.

(1) Upravni nadzor nad radom visokoškolskih ustanova i zakonitošću akata donesenih od strane visokoškolskih ustanova, na osnovu ovog zakona, vrši Ministarstvo.

(2) Upravni nadzor se sprovodi tako da se ne narušava autonomija i ne ometa rad visokoškolske ustanove.

(3) Ako Ministarstvo u vršenju upravnog nadzora utvrdi da visokoškolska ustanova u cijelosti ili za pojedine studijske programe ne ispunjava neki od uslova za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja propisanih ovim zakonom, odrediće primjeren rok u kojem je visokoškolska ustanova dužna da otkloni utvrđene nedostatke.

(4) Ako visokoškolska ustanova iz stava 3. ovog člana ne otkloni nedostatke u utvrđenom roku, Ministarstvo će

sprovesti postupak oduzimanja dozvole za rad visokoškolskoj ustanovi ili dozvole za izvođenje pojedinih studijskih programa na toj visokoškolskoj ustanovi na način i po postupku propisanom za izdavanje dozvole za rad.
(5) Visokoškolska ustanova kojoj je oduzeta dozvola za rad ili dozvola za izvođenje pojedinih studijskih programa dužna je zatečenim studentima obezbijediti nastavlanje i završetak školovanja u skladu sa članom 15. stav 10. ovog zakona.

Član 142.

- (1) Inspekcijски nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske, putem prosvjetne inspekcije.
- (2) U vršenju nadzora prosvjetni inspektor je ovlašćen i dužan da:
- a) zabrani rad visokoškolskoj ustanovi koja obavlja rad bez odobrenja Ministarstva,
 - b) naloži preuzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti ili nedostataka u roku koji odredi,
 - v) naloži visokoškolskoj ustanovi da poništi ispite koji nisu obavljani u skladu sa ovim zakonom, odnosno statutom visokoškolske ustanove,
 - g) naloži zabranu rada licima koja nisu završila odgovarajući obrazovni program na licenciranim visokoškolskim ustanovama,
 - d) naloži zabranu rada licima koja nisu u skladu sa ovim zakonom stekla odgovarajuće naučno-nastavno zvanje,
 - đ) naloži visokoškolskoj ustanovi da poništi upise studenata koji su upisani suprotno odredbama ovog zakona i statuta visokoškolskih ustanova,
 - e) naloži visokoškolskoj ustanovi da poništi javne isprave koje su izdate suprotno odredbama ovog zakona i statutima visokoškolskih ustanova,
 - ž) podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv odgovornog lica,
 - z) podnese zahtjev za pokretanje krivičnog postupka protiv odgovornog lica,
 - i) podnese izvještaj nadležnom organu o učinjenom krivičnom djelu i
 - j) preduzme druge mjere i radnje za koje je zakonom i drugim propisima ovlašćen.
- (3) Prosvjetna inspekcija po službenoj dužnosti oglašava ništavom diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u članu 134. ovog zakona, ako to ne učini visokoškolska ustanova u ostavljenom roku.

Član 143.

- (1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj visokoškolska ustanova:
- a) ako ne dozvoli pristup visokom obrazovanju na osnovu: pola, rase, seksualne orijentacije, fizičkog ili drugog nedostatka, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, veze sa nekom nacionalnom zajednicom, imovine, rođenja, broja godina ili nekog drugog statusa (član 5. stav 4.),
 - b) ako upiše studenta suprotno odredbama člana 6. st. 1, 2. i 3. ovog zakona,
 - v) ako ne objavi nastavni plan prije početka nastave za narednu akademsku godinu (član 40. stav 2.),
 - g) ako izvrši izmjenu studijskog programa suprotno članu 42. st. 3. i 4. ovog zakona i ako ne obavijesti Ministarstvo o izvršenim izmjenama studijskog programa,
 - d) ako ne organizuje polaganje ispita u skladu sa članom 46. ovog zakona,
 - đ) ako ne omogućiti javnost prilikom provjere svih oblika znanja (član 48. stav 2.),
 - e) ako organizuje polaganje ispita suprotno utvrđenim rokovima i terminima (član 49. st. 1, 2. i 3.),
 - ž) ako ne omogućiti studentu ostvarivanje prava iz člana 49. stav 6. ovog zakona,
 - z) ako prije raspisivanja konkursa za upis novih studenata ne utvrdi i Ministarstvu ne predloži visinu školarine za narednu školsku godinu za sve studijske programe (član 56. stav 1. tačka v),
 - i) ako izvrši izbor u zvanja suprotno odredbama čl. 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83. i 84. ovog zakona,
 - j) ako ne utvrdi odgovornog nastavnika i saradnika (član 85.),
 - k) ako ne raspiše konkurs za izbor akademskog osoblja (član 89.),
 - l) ako ne zaključi ugovor sa studentom koji je upisan na tu visokoškolsku ustanovu (član 102. stav 1.),
 - lj) ako ne vodi ili ako vodi neuredno matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim javnim ispravama, evidenciju o ispitima i druge evidencije propisane od strane Ministarstva (član 129. stav 1.) i
 - m) ako ne uskladi statut ili druge opšte akte sa ovim zakonom (član 157.).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi, novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

Član 144.

- (1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj visokoškolska ustanova:
- a) ako dodijeli zvanja koja nisu predviđena zakonom iz člana 9. stav 2. ovog zakona,
 - b) ako je prilikom licenciranja planirala upis studenta samo u prvu godinu studija, a nakon dobijanja dozvole za izvođenje studijskog programa u prvoj godini njegovog izvođenja, izvršila upis studenta u više godine studija (član 15. st. 2. i 4),
 - v) ako ne dostavi bankarsku garanciju (član 15. stav 11),
 - g) ako obavlja djelatnost visokog obrazovanja van sjedišta bez odobrenja Ministarstva (član 15. stav 12),
 - d) ako obavlja djelatnost visokog obrazovanja u Republici, a nije upisana u registar iz člana 21. stav 2,
 - đ) ako izvodi studijski program za koji nije dobila rješenje o ispunjenosti uslova i dozvolu za rad (član 22. stav 8),
 - e) ako ne dostavi plan upisa i podatke o upisanim studentima u skladu sa članom 33. st. 1. i 3. ovog zakona,
 - ž) ako ne izvrši upis kandidata u prvu godinu studija u skladu sa planom upisa (član 33. stav 2) i

z) ako, suprotno podacima iz evidencije koju vodi, izda javnu ispravu (čl. 130, 131. i 132).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Član 145.

Novčanom kaznom od 600 KM do 2.000 KM kazniće se lice koje objavi stručni, naučni ili umjetnički rad, a za koji se utvrdi da je plagijat (član 52. stav 1).

XVI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 146.

(1) Lica koja su završila studij prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona mogu da koriste stručna i naučna zvanja u skladu sa propisima prema kojima su ih stekla.

(2) Do donošenja zakona iz člana 9. stav 2. ovog zakona, dodjeljivanje zvanja vršiće se u skladu sa odredbama ranije važećih propisa, a najduže u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 147.

(1) Lica izabrana u akademska zvanja (nastavnici i saradnici) koja ta zvanja imaju na dan stupanja na snagu ovog zakona zadržavaju ta zvanja do isteka perioda na koje su birani.

(2) Započeti izbor u zvanje nastavnika, saradnika i profesora emeritusa prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema tim propisima, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Nastavnicima i saradnicima koji su danom stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u umjetničko-nastavničkom ili saradničkom zvanju, a ne ispunjavaju uslove za izbor u isto ili više zvanje propisane članom 78. stav 1. tačka d) podtačka 1. ili tačka đ) podtačka 1. produžava se izborni period u istom zvanju najduže za tri godine.

(4) Lica koja imaju zvanje asistenta, a koja su upisana na odgovarajuće studije trećeg ciklusa bez prethodno završenog drugog ciklusa studija do dana stupanja na snagu ovog zakona, mogu biti birana u zvanje višeg asistenta jedanput, ukoliko su tokom prvog i trećeg ciklusa zajedno ostvarili 300 ECTS bodova, s tim da se odredba o izboru u isto zvanje iz člana 83. tačka g) ovog zakona može primijeniti pod uslovom da su završili studij trećeg ciklusa.

(5) Lice kome je dodijeljeno zvanje profesora emeritusa prema zakonu koji je važio do dana stupanja na snagu ovog zakona zadržava taj status.

(6) Mandat organa visokoškolske ustanove, koji su izabrani prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, traje do vremena isteka mandata na koji su birani.

(7) Mandat članova Savjeta, predsjednika i članova Komisije za informisanje, koji su izabrani prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, traje do vremena isteka mandata na koji su birani.

(8) Prosvjetna inspekcija sprovede nadzor nad zakonitošću izbora nastavnika i saradnika na svim visokoškolskim ustanovama u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 148.

(1) Studenti upisani na diplomski i postdiplomski studij, prema odredbama Zakona o univerzitetu ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 12/93, 14/94, 99/04 i 92/05), mogu završiti ove studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najduže do kraja akademske 2017/2018. godine, osim studenata upisanih na diplomatske studije u trajanju od pet ili šest godina koji mogu završiti ove studije najduže do kraja akademske 2019/2020. godine.

(2) Ako je visokoškolskoj ustanovi, na koju su upisana lica iz stava 1. ovog člana, u međuvremenu oduzeta dozvola za rad, ista je dužna zatečenim studentima obezbijediti završetak školovanja na drugoj licenciranoj visokoškolskoj ustanovi koja izvodi isti ili srodan studijski program.

(3) Stupanjem na snagu ovog zakona studenti koji ne dovrše diplomski i postdiplomski studij u roku predviđenom u stavu 1. ovog člana mogu studije nastaviti u skladu sa ovim zakonom.

Član 149.

(1) Lica koja su stekla ili će steći akademski naziv magistra nauka, odnosno lica koja su ispunjavala uslove za pokretanje postupka za sticanje naučnog zvanja doktora nauka, prema Zakonu o univerzitetu, mogu steći naučni stepen doktora nauka odbranom doktorske disertacije u skladu sa navedenim zakonom.

(2) Lica iz stava 1. ovog člana imaju pravo da započnu postupak za sticanje naučnog stepena doktora nauka do početka akademske 2017/2018. godine, na univerzitetima koji su osnovani u skladu sa Zakonom o univerzitetu na onim studijskim programima na kojima je izvedena najmanje jedna generacija studenata postdiplomskog studija, s tim da se naučni stepen doktora nauka može steći zaključno sa 30. septembrom 2020. godine.

Član 150.

Visokoškolske ustanove, koje su dobile dozvolu za rad i ispunjavaju kadrovske uslove prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona, dužne su da obezbijede kadrovske uslove u skladu sa članom 15. stav 2. ovog zakona najkasnije do početka akademske 2013/2014. godine.

Član 151.

- (1) Upis studenata u prvu godinu studija u skladu sa odredbama ovog zakona vršiče se od akademske 2011/2012. godine.
- (2) Odredbe člana 33. ovog zakona primjenjivaće se od početka akademske 2010/2011. godine.
- (3) Studenti upisani na studij u obliku učenja na daljinu prema odredbama ranije važećeg zakona zadržavaju taj status do početka akademske 2011/2012. godine.
- (4) Visokoškolska ustanova na koju su upisani studenti iz stava 3. ovog člana dužna je da status ovih studenata uskladi sa odredbama člana 34. ovog zakona do početka akademske 2011/2012. godine.

Član 152.

Student koji nije ostvario uslov za upis naredne godine studija iz člana 49. st. 5. i 6. ovog zakona ima pravo upisa naredne godine u akademsku 2016/2017. i 2017/2018. godinu sa pravom prenosa najviše 15 ECTS bodova, bez obzira na to koliko je predmeta iskazano brojem bodova koji se prenose ili sa pravom prenosa najviše dva predmeta, bez obzira na to sa koliko ECTS bodova su iskazani ti predmeti.

Član 153.

- (1) Odredbe člana 113. tačka d) primjenjivaće se od akademske 2011/2012. godine.
- (2) Odredbe člana 138. st. 4. i 5. ovog zakona primjenjivaće se od akademske 2011/2012. godine.

Član 154.

Započeti postupci za osnivanje, odnosno dobijanje rješenja o ispunjenosti uslova za rad, prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se prema tim propisima, a najduže u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 155.

Vlada će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti uredbu o uslovima za osnivanje i početak rada visokoškolskih ustanova i o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova (član 15. stav 13.).

Član 156.

Ministar će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik:

- a) o oblastima obrazovanja (član 13. stav 2.),
- b) o izgledu i sadržaju dozvole za rad i izgledu i sadržaju dozvole za izvođenje novog studijskog programa (član 20. stav 5.),
- v) o Registru visokoškolskih ustanova i Registru nastavnika i saradnika (član 21. stav 3.),
- g) o sastavu i načinu rada Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (član 119. stav 3.),
- d) o sadržaju i načinu vođenja evidencije koju vodi visokoškolska ustanova (član 129. stav 4.),
- đ) o sadržaju javnih isprava (član 131. stav 3.),
- e) o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova (član 136. stav 2.),
- ž) o sufinansiranju međunarodne razmjene studenata i akademskog osoblja (član 136. stav 4. tačka a) i
- z) o sufinansiranju programa i projekata studentskih organizacija (član 136. stav 4. tačka b).

Član 157.

Visokoškolske ustanove će uskladiti svoje statute i druge opšte akte sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 158.

Ovaj zakon ne odnosi se na teološke fakultete, visoke teološke škole i teološke akademije i Visoku školu unutrašnjih poslova.

Član 158a.

Teološki fakulteti, visoke teološke škole i teološke akademije (u daljem tekstu: 'teološke škole') mogu biti u sastavu univerziteta, što se uređuje posebnim ugovorom između univerziteta i osnivača teoloških škola, prema uslovima propisanim ovim zakonom, opštem aktu univerziteta i propisima kojima je uređen rad teoloških škola.

Član 158b.

- (1) Visoka škola unutrašnjih poslova može biti u sastavu univerziteta, a to se uređuje posebnim ugovorom između univerziteta i Ministarstva unutrašnjih poslova, prema uslovima propisanim ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi, opštem aktu univerziteta i Statutom Visoke škole unutrašnjih poslova.
- (2) Za akademska pitanja visokoškolskih ustanova iz stava 1. ovog člana nadležan je Senat univerziteta.

Član 159.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o visokom obrazovanju ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 85/06 i 30/07).

Član 160.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u 'Službenom glasniku Republike Srpske'.

NAPOMENA REDAKCIJE:

U prečišćen tekst Zakona o visokom obrazovanju nisu ušle sledeće odredbe Zakona o izmenama Zakona o visokom obrazovanju Sl. glasnik RS broj 90 od 26 oktobra 2016. godine:

Član 5.

(1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u 'Službenom glasniku Republike Srpske'.

(2) Odredbe člana 148. stav 1, člana 149. stav 2. i člana 152. ovog zakona stupaju na snagu od 1. oktobra 2016. godine.

Broj: 01-977/10

8. jula 2010. godine, Banja Luka

Predsjednik Narodne skupštine, mr Igor Radojičić, s.r.